

Lukáš

1

¹Už mnozí se pokusili sepsat vyprávění o věcech, které se mezi námi udály, ²tak jak nám je předali ti, kdo byli od počátku očitými svědky a služebníky Slova. ³I já jsem se proto rozhodl po pořádku ti o tom napsat, vznešený Teofile, neboť jsem to všechno znovu pečlivě prozkoumal, ⁴abys poznal, jak spolehlivé je učení, které jsi přijal.

Radostná novina

⁵Za dnů judského krále Heroda byl jeden kněz, jménem Zachariáš, z Abiášova kněžského oddílu. Jeho manželka byla z dcer Áronových a jmenovala se Alžběta. ⁶Ačkoli byli oba v Božích očích spravedliví a žili bezúhonně podle všech Hospodinových příkázání a ustanovení, ⁷neměli dítě. Alžběta byla neplodná a oba už byli v pokročilém věku.

⁸Jednou, když přišla řada na jeho oddíl, Zachariáš konal před Bohem kněžskou službu. ⁹Podle zvyku kněžského úřadu na něj padl los, aby vešel do Hospodinova chrámu a obětoval kadidlo. ¹⁰V čase zapalování kadidla se venku sešlo veliké množství lidí k modlitbě.

¹¹Vtom se Zachariášovi ukázal Hospodinův anděl; stál vpravo od kadidlového oltáře. ¹²Když ho Zachariáš spatřil, byl ohromen a přemožen strachem. ¹³Anděl mu však řekl: „Neboj se, Zachariáši! Tvá prosba byla vyslyšena. Tvá manželka Alžběta ti porodí syna a dáš mu jméno Jan. ¹⁴Budeš se z toho radovat a veselit a z jeho narození budou mít radost mnozí, ¹⁵neboť bude v Hospodinových očích veliký. Nebude pít víno ani opojný nápoj a už z lůna své matky bude naplněn Duchem svatým. ¹⁶Mnohé ze synů Izraele obrátí k Hospodinu, jejich Bohu. ¹⁷Před jeho tváří půjde v duchu a moci Eliášově, aby obrátil srdce otců k synům a nepovolné k moudrosti spravedlivých, aby přichystal Pánu připravený lid.“

¹⁸„Podle čeho to poznám?“ zeptal se anděla Zachariáš. „Vždyť jsem stařec! I moje manželka je v pokročilém věku.“

¹⁹Anděl mu odpověděl: „Já jsem Gabriel, který stojí před Boží tváří! Byl jsem poslán, abych k tobě promluvil a oznámil ti tu radostnou novinu. ²⁰Protože jsi neuvěřil mým slovům, která se ve svůj čas naplní, hle, budeš němý a nepromluvíš až do dne, kdy se ty věci stanou.“

²¹Lidé zatím čekali na Zachariáše a divili se, že se tak dlouho zdržuje v chrámu. ²²Když konečně vyšel, nemohl s nimi mluvit, a tak poznali, že musel mít v chrámu vidění. Zůstával totiž němý a dorozumíval se s nimi posunky.

²³Po uplynutí své týdenní služby se pak vrátil domů. ²⁴Jeho manželka Alžběta zanedlouho počala, ale pět měsíců to tajila. Říkala si: ²⁵„Takto se ke mně zachoval Hospodin – přišel čas, kdy na mě pohlédl a zbavil mě veřejné pohany!“

Nic není nemožné

²⁶Když byla Alžběta v šestém měsíci, poslal Bůh anděla Gabriela do galilejského města jménem Nazaret ²⁷k panně zasnoubené muži jménem Josef, z domu Davidova. Ta panna se jmenovala Marie. ²⁸Když k ní přišel, řekl: „Zdravím tě, milostí obdařená, Hospodin s tebou!“

²⁹Ta slova ji rozrušila. Co to bylo za pozdrav? přemýšlela. ³⁰Anděl jí ale řekl: „Neboj se,

Marie, vždyť jsi našla milost u Boha! ³¹Hle, počneš, porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. ³²Bude veliký, bude nazýván Synem Nejvyššího a Hospodin, náš Bůh, mu dá trůn jeho otce Davida. ³³Bude navěky kralovat nad domem Jákobovým a jeho kralování bude bez konce.“

³⁴„Jak se to stane?“ zeptala se Marie anděla. „Vždyť jsem ještě nepoznala muže.“

³⁵„Sestoupí na tebe Duch svatý a zastíní tě moc Nejvyššího,“ odpověděl jí anděl. „To svaté dítě, které se narodí, proto bude nazýváno Syn Boží. ³⁶A hle, tvá příbuzná Alžběta, o níž se říkalo, že je neplodná, i ona přes své stáří počala syna a je v šestém měsíci. ³⁷U Boha přece není nic nemožné.“

³⁸Marie řekla: „Hle, jsem služebnice Páně. Ať se mi stane podle tvého slova!“ Tehdy od ní anděl odešel.

Má duše velebí Hospodina

³⁹V těch dnech pak Marie vstala a spěšně odešla do hor, do města Judova. ⁴⁰Vešla do Zachariášova domu a pozdravila Alžbětu. ⁴¹Jakmile Alžběta uslyšela Mariin pozdrav, děťátko v jejím lůnu poskočilo. Alžběta byla naplněna Duchem svatým ⁴²a hlasitě zvolala: „Požehnaná jsi mezi ženami a požehnaný plod tvého lůna! ⁴³Jaká čest, že ke mně přišla matka mého Pána! ⁴⁴Hle, jakmile tvůj pozdrav došel k mým uším, děťátko v mém lůnu poskočilo radostí. ⁴⁵Blaze té, která uvěřila, neboť se naplní, co jí Hospodin slíbil.“

⁴⁶Marie na to řekla:

„Má duše velebí Hospodina

⁴⁷a můj duch jásá v Bohu, mém Spasiteli,

⁴⁸neboť si všiml ponížení své služebnice.

Hle, od nynějška všechna pokolení budou vyprávět o mé blaženosti,

⁴⁹neboť mi učinil veliké věci Ten, který je mocný.

Jeho jméno je svaté

⁵⁰a jeho milosrdenství k těm, kdo jej ctí, trvá od pokolení do pokolení.

⁵¹Svou paží dokázal moc, rozehnal ty, kdo mají v srdci pyšné myšlenky.

⁵²Mocné svrhl z trůnů a ponížené povýšil.

⁵³Hladové nasýtil dobrými věcmi a bohaté propustil s prázdnou.

⁵⁴Ujal se Izraele, svého služebníka; pamatoval na milosrdenství –

⁵⁵jak zaslíbil našim otcům – vůči Abrahamovi a jeho semeni až navěky.

⁵⁶Marie pak u ní zůstala asi tři měsíce a potom se vrátila domů.

Janovo narození

⁵⁷Alžbětě se tehdy naplnil čas k porodu a porodila syna. ⁵⁸Když její sousedé a příbuzní uslyšeli, jak jí Hospodin prokázal své veliké milosrdenství, radovali se spolu s ní.

⁵⁹Osmého dne, když přišli dítě obřezat, chtěli mu dát jméno podle jeho otce, Zachariáš. ⁶⁰Jeho matka jim na to řekla: „Ne, bude se jmenovat Jan.“

⁶¹Namítli jí: „Vždyť se tak ve tvém příbuzenstvu nikdo nejmenuje!“

⁶²Ptali se tedy posunky jeho otce, jak by ho chtěl pojmenovat. ⁶³Požádal o tabulku a napsal: „Jmenuje se Jan.“ Všichni se podivili ⁶⁴a vtom se mu otevřela ústa, rozvázal se

mu jazyk a on dobrořečil Bohu.

⁶⁵Na všechny jejich sousedy přišla bázeň a lidé si o tom všem povídali po celých judských horách. ⁶⁶Všichni, kdo o tom slyšeli, si to uchovávali v srdci a říkali: „Co to bude za dítě?“ A ruka Hospodinova byla s ním.

⁶⁷Jeho otec Zachariáš byl naplněn Duchem svatým a prorokoval:

⁶⁸„Požehnán buď Hospodin, Bůh Izraele, neboť navštívil a vykoupil svůj lid!

⁶⁹Vydvihl nám roh spásy v domě svého služebníka Davida,

⁷⁰jak to sliboval ústy svých svatých proroků, kteří byli už od věků.

⁷¹Spasil nás od našich nepřátel a z ruky všech, kdo nás nenávidí.

⁷²Prokázal milosrdenství našim otcům a vzpomenu na svou svatou smlouvu –

⁷³na přísahu, kterou dal našemu otci Abrahamovi,

⁷⁴že nás vysvobodí z ruky nepřátel, abychom beze strachu sloužili jemu

⁷⁵ve svatosti a spravedlnosti před jeho tváří po všechny dny svého života.

⁷⁶A ty, dítě, budeš nazváno prorokem Nejvyššího, neboť půjdeš před Pánem připravit jeho cesty,

⁷⁷dát jeho lidu poznat spasení v odpuštění jejich hříchů

⁷⁸pro niterné milosrdenství našeho Boha, v němž nás navštíví jako Svítání shůry,

⁷⁹aby se ukázal bydlícím v temnotě a stínu smrti a přivedl naše nohy na cestu pokoje.“

⁸⁰Chlapec pak rostl a sílil v duchu a žil na poušti až do dne, kdy vystoupil před Izrael.

2

Ježíšovo narození

¹V těch dnech vydal César Augustus nařízení, aby v celé říši proběhlo sčítání lidu. ²(Toto sčítání proběhlo předtím, než se Quirinius stal správcem Sýrie.) ³Všichni se tedy šli dát zapsat, každý do svého města.

⁴I Josef z Galileje se vydal z města Nazaret do Judska, do města Davidova zvaného Betlém (protože byl z domu a rodu Davidova), ⁵aby se nechal zapsat se svou snoubenkou Marií, která byla těhotná. ⁶Když tam byli, Marii se naplnil čas k porodu ⁷a porodila svého prvorozeného syna. Zavinula ho do plenek a položila do jeslí, protože v hostinci pro ně nebylo místo.

⁸V tom kraji byli pastýři, kteří pobývali pod širým nebem a drželi noční hlídky u svého stáda. ⁹Vtom před nimi stanul Hospodinův anděl a ozářila je Hospodinova sláva. Hrozně se vyděsili, ¹⁰ale anděl jim řekl: „Nebojte se! Hle, zvěstuji vám velikou radost pro všechny lidi. ¹¹Dnes se vám ve městě Davidově narodil Spasitel – váš Mesiáš a Pán. ¹²A toto vám bude znamením: najdete děťátko zavinuté do plenek, ležící v jeslích.“

¹³A s tím andělem se hned objevilo množství nebeských zástupů takto chválících Boha:

¹⁴„Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“

¹⁵Jakmile od nich andělé odešli do nebe, pastýři si řekli: „Pojďme do Betléma! Podíváme

se, jak se stalo, co nám Hospodin oznámil.“¹⁶ Pospíšili si tedy, a když přišli, našli Marii, Josefa i děťátko ležící v jeslích.¹⁷ Poté, co ho uviděli, začali rozhlašovat, co jim bylo o tom dítěti řečeno,¹⁸ a všichni, kdo to slyšeli, žasli nad tím, co jim pastýři říkali.¹⁹ Marie všechna ta slova uchovávala a zvažovala ve svém srdci.²⁰ A ti pastýři při návratu oslavovali a chválili Boha, že slyšeli a viděli všechno tak, jak jim bylo řečeno.

Zasvěcení v chrámu

²¹Osmého dne, když přišel čas obřízky, mu dali jméno Ježíš, jak ho anděl pojmenoval před jeho početím.

²²Když pak přišel čas jejich očistování podle Mojžíšova zákona, přinesli ho do Jeruzaléma, aby ho postavili před Hospodinem,²³ jak je psáno v Hospodinově zákoně: „Každý chlapec otvírající lůno bude zasvěcen Hospodinu,“²⁴ a přinesli oběť, jak říká Hospodinův zákon: „Dvě hrdličky nebo dvě holoubata.“

²⁵A hle, v Jeruzalémě byl člověk jménem Simeon. Ten člověk byl spravedlivý a zbožný, očekával potěšení Izraele a Duch svatý byl na něm.²⁶ Duchem svatým mu bylo sděleno, že nezakusí smrt, dokud neuvidí Hospodinova Mesiáše.²⁷ Veden Duchem tedy přišel do chrámu. Když rodiče přinesli dítě Ježíše, aby s ním naložili podle zvyklosti Zákona,²⁸ vzal ho do náručí, dobrořečil Bohu a řekl:

²⁹„Nyní, Hospodine, podle svého slova propouštíš svého služebníka v pokoji.

³⁰Neboť mé oči spatřily tvé spasení,

³¹jež jsi připravil před očima všech lidí –

³²světlo ke zjevení národům a slávu tvého lidu Izraele.“

³³Ta slova naplnila jeho otce i matku úžasem.³⁴ Simeon jim požehnal a Marii, jeho matce, řekl: „Hle, on je určen k pádu i k pozdvižení mnohých v Izraeli. Stane se znamením, jež bude odmítáno³⁵ (a tvou vlastní duši pronikne meč), aby vyšlo najevo myšlení mnoha srdcí.“

³⁶Byla tam také prorokyně Anna, dcera Fanuelova z pokolení Ašer. Byla ve velmi pokročilém věku. Když se jako dívka vdala, žila sedm let se svým mužem³⁷ a potom byla vdovou až do svých osmdesáti čtyř let. Nevycházela z chrámu a dnem i nocí sloužila Bohu posty a modlitbami.³⁸ Přistoupila ve stejnou chvíli, vzdávala chválu Bohu a říkala o něm všem, kdo v Jeruzalémě očekávali vykoupění.

³⁹Když vykonali všechno podle Hospodinova zákona, vrátili se do svého města Nazaretu v Galileji.⁴⁰ Chlapec pak rostl a sílil, naplňován moudrostí, a Boží milost byla s ním.

Dvanáctiletý Ježíš

⁴¹Jeho rodiče chodívali každý rok slavit Velikonoce do Jeruzaléma.⁴² Také když mu bylo dvanáct let, putovali se účastnit slavnosti jako obvykle.⁴³ Když svátky skončily a oni se vraceli domů, chlapec Ježíš zůstal bez vědomí rodičů v Jeruzalémě.⁴⁴ V domnění, že je v karavaně, ušli den cesty, než ho začali hledat mezi příbuznými a známými.⁴⁵ Když ho však nenašli, vrátili se a hledali ho v Jeruzalémě.

⁴⁶Po třech dnech ho našli v chrámu, jak sedí mezi učiteli, naslouchá jim a klade jim otázky.⁴⁷ Všichni, kdo ho slyšeli, žasli nad jeho rozumností a odpověďmi,⁴⁸ ale když ho uviděli rodiče, zhrozili se.

„Cos nám to udělal, synu?“ řekla mu jeho matka. „Pohleď, tvůj otec a já jsme tě zoufale hledali!“

⁴⁹„Proč jste mě hledali?“ odpověděl. „Nevěděli jste, že musím být v domě svého Otce?“⁵⁰ Oni však nechápali, o čem mluví.

⁵¹Potom se s nimi vrátil do Nazaretu a byl jim poslušný. Jeho matka to všechno uchovávala ve svém srdci. ⁵²Ježíš zatím rostl a byl čím dál moudřejší a milejší Bohu i lidem.

3

Hlas volajícího

¹Patnáctého roku vlády císaře Tiberia, když Pontius Pilát spravoval Judeu a Herodes byl tetrarchou Galileje, jeho bratr Filip tetrarchou na území Itureje a Trachonitidy a Lysaniáš tetrarchou Abilény, ²za velekněze Annáše a Kaifáše, dostal Jan, syn Zachariášův, na poušti Boží slovo. ³Procházel pak celým krajem kolem Jordánu a kázal křest pokání na odpuštění hříchů, ⁴jak je to popsáno v knize výroků proroka Izaiáše:

„Hlas volajícího na poušti:

Připravte Pánovu cestu!

Napřimujte jeho stezky!

⁵Každé údolí bude vyplněno

a každá hora a pahorek budou sníženy.

Křivé věci budou přímé,

hrbolaté cesty budou hladké

⁶a veškeré lidstvo uvidí Boží spasení.“

⁷Zástupům lidí, kteří se k němu hrnuli, aby se dali pokřtít, říkal: „Plemeno zmijí! Kdo vám ukázal, jak utéci před přicházejícím hněvem? ⁸Raději neste ovoce odpovídající vašemu pokání, než abyste říkali: ‚Máme otce Abrahama.‘ Říkám vám, že Bůh může Abrahamovi vzbudit potomky z tohoto kamení! ⁹Ke kořeni stromů už dopadá sekera. Každý strom, který nenese dobré ovoce, bude poražen a vhozen do ohně!“

¹⁰„Co máme dělat?“ ptaly se ho zástupy.

¹¹„Kdo má dvě košile, ať se rozdělí s tím, kdo nemá žádnou,“ odpověděl jim, „a kdo má jídlo, ať udělá totéž.“

¹²Dokonce i výběrčí daní se přicházeli nechat pokřtít. „Mistře,“ ptali se ho, „co máme dělat?“

¹³„Nevybírejte víc, než máte nařízeno,“ odpověděl jim.

¹⁴„A co máme dělat my?“ ptali se vojáci.

„Nikoho nezastrašujte ani nevydírejte,“ odpověděl jim. „Spokojte se se svým žoldem.“

¹⁵Lid byl plný očekávání a všichni si o Janovi v srdci říkali, jestli to snad není Mesiáš. ¹⁶Jan ale dal všem tuto odpověď: „Jistě, já vás křtím vodou, ale přichází někdo silnější než já. Jemu nejsem hoden ani rozvázat řemínek sandálu. On vás bude křtít Duchem svatým a ohněm. ¹⁷Už drží v ruce lopatu, aby pročistil svůj mlat. Pšenici shromáždí do své obilnice, ale plevy spálí neuhasitelným ohněm.“ ¹⁸Takto i mnoha jinými slovy napomínal lid a ohlašoval radostnou zprávu.

¹⁹Když ale káral tetrarchu Heroda za jeho sňatek s Herodiadou, manželkou jeho bratra, a za všechno zlo, které napáchal, ²⁰Herodes k tomu všemu přidal ještě to, že Jana vsadil do vězení.

Milovaný Syn

²¹Zatímco se křtil všechen lid, byl pokřten i Ježíš. Když se modlil, otevřelo se nebe ²²a Duch svatý na něj sestoupil v tělesné podobě jako holubice. Z nebe tehdy zazněl hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, v tobě jsem našel zalíbení.“

²³Když Ježíš začínal své působení, bylo mu asi třicet let. Byl to (jak se myslelo) syn Josefa,

syna Elího, ²⁴syna Matatova,
syna Leviho, syna Melchiova,
syna Janaje, syna Josefova,
²⁵syna Matatiáše, syna Amosova,
syna Nahuma, syna Chesliho,
syna Nogaha, ²⁶syna Machatova,
syna Matatiáše, syna Šimeiho,
syna Josecha, syna Jojadova,
²⁷syna Jochanana, syna Réšy,
syna Zerubábela, syna Šealtielova,
syna Neriho, ²⁸syna Melchiho,
syna Idova, syna Kosamova,
syna Elmadamova, syna Erova,
²⁹syna Ješuy, syna Eliezerova,
syna Jorimova, syna Matatova,
syna Leviho, ³⁰syna Šimeonova,
syna Judy, syna Josefova,
syna Jonamova, syna Eliakimova,
³¹syna Meleova, syna Menamova,
syna Mataty, syna Nátanova,
syna Davidova, ³²syna Jišajova,
syna Obédova, syna Boázova,
syna Salmonova, syna Nachšonova,
³³syna Aminadaba, syna Ramova,
syna Checrona, syna Peresova,
syna Judy, ³⁴syna Jákobova,
syna Izáka, syna Abrahamova,
syna Teracha, syna Náchorova,
³⁵syna Seruga, syna Reúova,
syna Pelega, syna Hebera,
syna Šelacha, ³⁶syna Kainana,
syna Arpakšada, syna Semova,
syna Noemova, syna Lámechova,
³⁷syna Matuzaléma, syna Enochova,
syna Járeda, syna Mahalalelova,
syna Kénanova, ³⁸syna Enoše,
syna Setova, syna Adamova,
syna Božího.

4

Je psáno

¹Ježíš se vrátil od Jordánu plný Ducha svatého a Duch jej vedl na poušť. ²Čtyřicet dní tam byl pokoušen ďáblem a v těch dnech nic nejedl. Když ty dny uplynuly, vyhladověl.

³Tedy mu ďábel řekl: „Jsi-li Boží Syn, řekni tomuto kameni, ať se promění v chleba.“

⁴Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: ‚Nejen chlebem bude člověk živ.‘“

⁵Potom ho ďábel odvedl vzhůru a v jediném okamžiku mu ukázal všechna království světa. ⁶„Dám ti všechnu moc a slávu těchto království,“ řekl mu ďábel, „neboť mi byla předána a mohu ji dát, komu chci. ⁷Když se mi pokloníš, bude to všechno tvoje.“

⁸Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: ‚Hospodinu, svému Bohu, se budeš klanět a jemu

jedinému sloužit.“

⁹Tedy ho přivedl do Jeruzaléma, postavil ho na vrcholek chrámu a řekl mu: „Jsi-li Boží Syn, vrhni se odsud dolů. ¹⁰Je přece psáno:

„Svým andělům přikáže o tobě,
aby tě chránili,

¹¹a ponesou tě na rukou,
abys nenarazil nohou na kámen.“

¹²Ježíš mu odpověděl: „Je řečeno: ‚Nepokoušej Hospodina, svého Boha.‘“

¹³Když ďábel dokončil všechno to pokušení, opustil jej a čekal na další příležitost.

Duch je nade mnou

¹⁴Ježíš se v moci Ducha vrátil do Galileje a zpráva o něm se roznesla po celém okolí. ¹⁵Učil v jejich synagogách a všichni ho chválili.

¹⁶Když přišel do Nazaretu, kde byl vychován, přišel podle svého zvyku v sobotní den do synagogy a vstal, aby četl. ¹⁷Podali mu knihu proroka Izaiáše, a když ji otevřel, našel místo, kde bylo napsáno:

¹⁸„Duch Hospodinův je nade mnou,
neboť mě pomazal nést evangelium chudým.

Poslal mě vyhlásit propuštění zajatým
a prohlédnutí slepým,
propustit soužené na svobodu

¹⁹a vyhlásit léto Hospodinovy milosti.“

²⁰Potom knihu zavřel, vrátil ji sluhovi a posadil se. Oči všech v synagoze byly upřeny na něj. ²¹Začal jim vysvětlovat: „Dnes se toto Písmo naplnilo, když jste je slyšeli.“

²²Všichni mu přikyvovali a divili se slovům o milosti, jež mu plynula z úst. Říkali také: „Copak to není Josefův syn?“

²³Na to jim odpověděl: „Asi mi povíte to rčení: ‚Lékaři, uzdrav se sám! Co jsme slyšeli, že se stalo v Kafarnaum, udělej i tady, kde jsi doma.‘“

²⁴Potom dodal: „Amen, říkám vám, že žádný prorok není doma vážený. ²⁵Řeknu vám popravdě, že za Eliášových dnů, když se nebe zavřelo na tři roky a šest měsíců a po celé zemi byl veliký hlad, v Izraeli bylo mnoho vdov, ²⁶ale Eliáš nebyl poslán k žádné z nich – jen k jedné vdově do sidonské Sarepty. ²⁷A za proroka Elišy bylo v Izraeli mnoho malomocných, ale žádný z nich nebyl očištěn – jen syrský Náman.“

²⁸Všechny, kdo to v synagoze slyšeli, popadla zuřivost. ²⁹Vstali a hnali ho ven z města až na okraj hory, na níž bylo jejich město postaveno. Chtěli ho shodit dolů, ³⁰ale on prošel jejich středem a mířil dál.

Zázraky v Kafarnaum

³¹Sestoupil do galilejského města Kafarnaum. Když tam v sobotu učil, ³²lidé žasli nad jeho učením, protože jeho slovo mělo moc. ³³V jejich synagoze byl člověk posedlý nečistým duchem a ten hlasitě vykřikl: ³⁴„Ach, co je ti do nás, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zničit? Víím, kdo jsi – ten Svatý Boží!“

³⁵„Zmlkni,“ okřikl ho Ježíš, „a vyjdi z něj!“ Démon jím smýkl doprostřed a vyšel z něj, aniž by mu ublížil.

³⁶Všech se zmocnil úžas a začali se dohadovat: „Co je to za slovo, že v moci a síle přikazuje nečistým duchům a oni vycházejí?“ ³⁷A zpráva o něm se šířila po celém okolí.

³⁸Potom vstal a odešel ze synagogy do Šimonova domu. Šimonova tchyně byla sužována vysokou horečkou, a tak ho za ni poprosili. ³⁹Postavil se nad ni, pohrozil horečce a ta ji opustila. Ona pak hned vstala a začala je obsluhovat.

⁴⁰Všichni, kdo měli nemocné různými neduhy, je k němu při západu slunce přiváděli a on

na každého z nich vkládal ruce a uzdravoval je. ⁴¹Z mnohých vycházeli démoni s křikem: „Ty jsi Boží Syn!“ On je ale okřikoval a nenechal je mluvit. Věděli totiž, že je Mesiáš. ⁴²Když se rozednilo, Ježíš odtud odešel na opuštěné místo. Zástupy ho hledaly, a když přišly k němu, chtěly ho zadržet, aby od nich neodcházel. ⁴³On jim však řekl: „Musím ohlašovat Boží království také jiným městům; to je mé poslání.“ ⁴⁴Kázal tedy v judských synagogách.

5

Jed' na hlubinu

¹Jednou, když stál na břehu Genezaretského jezera a lidé se na něj tlačili, aby slyšeli Boží slovo, ²uviděl poblíž stát dvě lodi. Vystoupili z nich rybáři a prali sítě. ³Do jedné z těch lodí, která patřila Šimonovi, nastoupil a poprosil ho, aby poodjel kousek od břehu. Potom se posadil a učil zástupy z lodí.

⁴Když domluvil, řekl Šimonovi: „Jed' na hlubinu. Tam roztáhněte sítě k lovu.“

⁵„Mistře,“ řekl mu na to Šimon, „dřeli jsme celou noc a nic jsme nechytily. Ale když to říkáš ty, spustím sítě.“ ⁶Jakmile to udělali, nabrali takové množství ryb, že se jim sítě začaly trhat. ⁷Zamávali proto na své společníky na druhé lodi, ať jim jedou na pomoc. A když připluli, naplnili obě lodi, až se ponořovaly.

⁸Když to Šimon Petr uviděl, padl před Ježíšem na kolena. „Odejdi ode mě, Pane!“ zvolal. „Jsem jen hříšný člověk!“ ⁹Spolu s ostatními byl totiž přemožen úžasem nad tím úlovkem ryb; ¹⁰stejně tak i Šimonovi společníci, Zebedeovi synové Jakub a Jan.

Ježíš ale Šimonovi řekl: „Neboj se. Od nynějška budeš lovit lidi.“ ¹¹Jakmile s loděmi přirazili ke břehu, všechno opustili a šli za ním.

Kdybys jen chtěl

¹²Jednou byl v jednom městě a hle, byl tam muž plný malomocenství. Když uviděl Ježíše, padl na tvář a prosil ho: „Pane, kdybys jen chtěl, můžeš mě očistit.“

¹³Ježíš vztáhl ruku, dotkl se ho se slovy: „Já to chci. Buď čistý!“ a malomocenství ho hned opustilo.

¹⁴Potom mu nařídil: „Nikomu to neříkej, ale na svědectví pro ně se jdi ukázat knězi a obětuj za své očistění, jak přikázal Mojžíš.“

¹⁵Zpráva o něm se ale šířila stále více a lidé se scházeli v ohromných zástupech, aby ho slyšeli a byli od něj uzdraveni ze svých nemocí. ¹⁶On pak odcházel do pustin a modlil se.

Co je snadnější?

¹⁷Jednoho dne, když vyučoval, seděli tam farizeové a vykladači Zákona, kteří se sešli ze všech galilejských i judských vesnic i z Jeruzaléma, a Hospodinova moc byla přítomna, aby je uzdravoval. ¹⁸A hle, nějací muži nesli na lehátku ochrnutého člověka. Snažili se ho vnést dovnitř a položit před něj, ¹⁹ale když kvůli davu nenašli jinou možnost, vylezli na střechu a spustili ho skrze hliněné tašky i s lehátkem rovnou před Ježíše.

²⁰Když Ježíš uviděl jejich víru, řekl: „Člověče, tvé hříchy jsou ti odpuštěny.“

²¹Znalci Písma a farizeové se ale začali dohadovat: „Co je zač, že se tak rouhá? Kdo jiný může odpustit hříchy než samotný Bůh?“

²²Ježíš poznal, co si myslí, a odpověděl jim: „Jak to přemýšlíte? ²³Co je snadnější? Říci: ‚Tvé hříchy jsou ti odpuštěny,‘ anebo: ‚Vstaň a chod‘? ²⁴Ale abyste věděli, že Syn člověka má na zemi moc odpouštět hříchy“ – tehdy pověděl ochrnutému – „říkám ti, vstaň, vezmi si lehátko a jdi domů.“

²⁵A ten muž před nimi hned vstal, vzal, na čem ležel, odešel domů a cestou chválil Boha. ²⁶Všichni začali v naprostém ohromení oslavovat Boha. Naplnění bázní říkali: „Dnes jsme viděli něco neuvěřitelného!“

Nové víno

²⁷Ježíš šel dál. Když uviděl v celnici sedět výběřčího daní jménem Levi, řekl mu: „Pojď za mnou.“ ²⁸A on všechno opustil, vstal a šel za ním. ²⁹Levi mu pak ve svém domě vystrojil velikou hostinu a byla tam spousta výběřčích daní i jiných hostů. ³⁰Farizeové a jejich znalci Písma si kvůli tomu jeho učedníkům stěžovali: „Jak to, že jíte a pijete s výběřčími daní a hříšníky?“

³¹Ježíš jim odpověděl: „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. ³²Nepřišel jsem volat k pokání spravedlivé, ale hříšné.“

³³Tehdy mu řekli: „Janovi učedníci se často postí a modlí, stejně jako učedníci farizeů, ale tvoji jedí a pijí.“

³⁴Odpověděl jim: „Můžete snad nutit ženichovy přátele k půstu, dokud je ženich ještě s nimi? ³⁵Přijdou dny, kdy jim bude ženich vzat, a tehdy, v těch dnech, se budou postit.“

³⁶Řekl jim ještě další podobenství: „Nikdo nepřiřívá záplatu z nového pláště na starý. Musel by trhat nový plášť a záplata z nového se ke starému stejně nehodí. ³⁷Nikdo nelije nové víno do starých měchů. Jinak to nové víno měchy roztrhne, víno se rozlije a nádoby se zničí. ³⁸Nové víno se má lít do nových měchů. ³⁹Nikdo, kdo pil staré, ovšem nechce nové. Říká totiž: ‚Staré je dobré.‘“

6

Pán soboty

¹V sobotu se přihodilo, že procházel obilným polem. Jeho učedníci trhali klasy, rukama je mnuhli a jedli. ²Někteří z farizeů jim ale řekli: „Jak to, že děláte, co se v sobotu nesmí?“

³Ježíš jim odpověděl: „Copak jste nečetli, co udělal David, když měl se svými muži hlad? ⁴Jak vešel do Božího domu a vzal posvátné chleby předložené, které nesmí jíst nikdo kromě samotných kněží, a jedl a dal i svým mužům?“ ⁵Potom dodal: „Syn člověka je pánem i nad sobotou.“

⁶V jinou sobotu pak vešel do synagogy a učil. Byl tu jeden člověk s ochrnutou pravou rukou. ⁷Znalci Písma a farizeové dávali pozor, zda Ježíš bude v sobotu uzdravovat, aby ho měli za co obžalovat. ⁸On ale znal jejich myšlenky, a tak tomu muži s uschlou rukou řekl: „Vstaň a postav se doprostřed.“ Vstal tedy a postavil se tam.

⁹„Na něco se vás zeptám,“ řekl jim Ježíš. „Smí se v sobotu konat dobro, nebo zlo? Zachránit život, nebo zničit?“

¹⁰Potom se po nich všech rozhlédl a řekl tomu člověku: „Natáhni ruku.“ A když to udělal, jeho ruka byla uzdravená. ¹¹Vzteky bez sebe se tedy začali domlouvat, co s Ježíšem provést.

Dvanáct apoštolů

¹²V těch dnech pak vystoupil na horu, aby se modlil. Celou noc strávil v modlitbě k Bohu, ¹³a když se rozednilo, zavolal své učedníky. Vybral z nich dvanáct a nazval je apoštoly:

¹⁴Šimona (kterému dal jméno Petr),
Ondřeje (jeho bratra),
Bartoloměje,

¹⁵Matouše,
Tomáše,
Jakuba Alfeova,
Šimona zvaného Zélot,
¹⁶Judu Jakubova
a Jidáše Iškarjotského, který se stal zrádцем.

Blaze vám, běda vám

¹⁷S těmi sestoupil z hory a stanul na pláni, kde čekalo množství jeho učedníků a veliká spousta lidí z celého Judska, z Jeruzaléma i z přímořského Týru a Sidonu. ¹⁸Ti přišli, aby ho slyšeli a nechali se uzdravit ze svých neduhů. Také ti, kdo byli trápeni nečistými duchy, byli uzdravováni. ¹⁹Každý v davu se ho snažil dotknout, neboť z něj vycházela moc a všechny uzdravovala.

²⁰Ježíš se rozhlédl po svých učednících a řekl:

„Blaze vám chudým,
neboť vám patří Boží království.

²¹Blaze vám, kteří teď hladovíte,
neboť budete nasyceni.

Blaze vám, kteří teď pláčete,
neboť se budete smát.

²²Blaze vám, když vás budou lidé nenávidět a když vás vyobcují a potupí a vaše jméno zavrhnou jako zlé kvůli Synu člověka. ²³V ten den se radujte a jásejte, neboť hle, vaše odplata v nebi je veliká! Stejně se totiž chovali jejich otcové k prorokům.

²⁴Ale běda vám bohatým,
neboť už máte své potěšení.

²⁵Běda vám, kteří jste nasyceni,
neboť budete hladovět.

Běda vám, kteří se teď smějete,
neboť budete truchlit a naříkat.

²⁶Běda vám, když o vás budou všichni lidé mluvit dobře. Stejně se totiž chovali jejich otcové k falešným prorokům.“

Milujte své nepřátele

²⁷„Vám, kteří slyšíte, však říkám: Milujte své nepřátele! Buďte dobří k těm, kdo vás nenávidí, ²⁸žehnejte těm, kdo vás proklínají, a modlete se za ty, kdo vás pomlouvají. ²⁹Tomu, kdo tě bije do tváře, nastav také druhou a tomu, kdo ti bere plášť, nebraň vzít ani košili. ³⁰Každému, kdo tě prosí, dej a od toho, kdo si bere tvé věci, je nežádej zpět. ³¹Chovejte se k lidem tak, jak chcete, aby se oni chovali k vám.

³²Když milujete ty, kdo milují vás, jaká je to zásluha? I hříšníci přece milují ty, kdo milují je. ³³Chováte-li se dobře k těm, kdo se chovají dobře k vám, jaká je to zásluha? Totéž přece dělají i hříšníci. ³⁴Půjčujete-li těm, od nichž očekáváte, že vám to vrátí, jaká je to zásluha? I hříšníci půjčují hříšníkům, aby totéž dostali zpět. ³⁵Vy však milujte své nepřátele a buďte k nim dobří; půjčujte a neočekávejte nic zpět. Tehdy bude vaše odplata veliká a budete synové Nejvyššího, neboť on je laskavý i k nevděčným a zlým. ³⁶Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.

³⁷Nesudte a nebudete souzeni. Neodsuzujte a nebudete odsouzeni. Odpouštějte a bude vám odpuštěno. ³⁸Dávejte a bude vám dáno. Dobrá míra, natlačená, natřesená a vrchovatá se octne ve vašem náručí. Jakou mírou měříte, takovou vám bude zase odměřeno.“

Strom se pozná po ovoci

³⁹Pověděl jim přirovnání: „Může vést slepý slepého? Nespádnou oba do jámy? ⁴⁰Není učedníka nad mistra; každý, kdo je vyučen, bude jako jeho mistr.

⁴¹Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, ale trámu ve vlastním oku si nevšímáš? ⁴²Jak můžeš říkat svému bratru: ‚Bratře, nech mě, ať ti vytáhnu z oka třísku,‘ když nevidíš trám ve vlastním oku? Pokrytče, vytáhni nejdříve trám z vlastního oka, a tehdy prohlédneš, abys mohl vytáhnout třísku z oka svého bratra.

⁴³Strom, který nese špatné ovoce, není dobrý a strom, který nese dobré ovoce, není špatný. ⁴⁴Každý strom se přece pozná po vlastním ovoci: z trní se nesbírají fíky a z bodláci se nesklízejí hrozny. ⁴⁵Dobrý člověk vynáší z dobrého pokladu svého srdce to dobré, zlý pak vynáší ze zlého pokladu to zlé. Co má na srdci, to na jazyku!

⁴⁶Proč mi říkáte: ‚Pane, Pane,‘ když neděláte, co říkám? ⁴⁷Ukážu vám, komu se podobá každý, kdo ke mně přichází, slyší mé slovo a plní je: ⁴⁸Je jako člověk, který při stavbě svého domu vykopal základy hluboko ve skále. Když pak přišla povodeň, přivalila se na ten dům řeka, ale nemohla jím otřást, protože byl dobře postaven. ⁴⁹Ale ten, kdo mé slovo slyšel a nenaplnil, je jako člověk, který postavil dům rovnou na zemi, bez základů. Když se na něj přivalila řeka, hned spadl a zkáza toho domu byla hrozná.“

7

Řekni jen slovo

¹Když dokončil tuto řeč ke svým posluchačům, přišel do Kafarnaum. ²Jeden setník tam měl na smrt nemocného služebníka, kterého si velmi cenil. ³Když uslyšel o Ježíši, poslal k němu židovské starší s prosbou, aby přišel a jeho služebníka uzdravil. ⁴Přišli tedy za Ježíšem a snažně ho prosili: „Zaslouží si, abys to pro něj udělal. ⁵Vždyť miluje náš národ, i synagogu nám postavil.“ ⁶Ježíš tedy šel s nimi.

Když už byl nedaleko jeho domu, poslal k němu ten setník přátele se vzkazem: „Pane, neobtěžuj se; nezasloužím si, abys vešel pod mou střechu. ⁷Proto jsem se ani neodvážil za tebou přijít. Řekni jen slovo, a můj služebník bude uzdraven. ⁸Sám jsem přece člověk, který podléhá velení a velí vojákům. Když někomu řeknu ‚Jdi,‘ jde; když řeknu jinému ‚Přijď,‘ přijde; když řeknu svému otroku ‚Udělej to,‘ udělá to.“

⁹Když to Ježíš uslyšel, užasl nad ním, obrátil se a řekl zástupu, který jej následoval: „Říkám vám, že takovou víru jsem nenašel ani v Izraeli!“ ¹⁰Poslové se pak vrátili do domu a toho služebníka tam našli uzdraveného.

Chlapče, vstaň!

¹¹Nedlouho poté šel do města jménem Naim doprovázen množstvím svých učedníků a spoustou dalších lidí. ¹²Když se přiblížil k městské bráně, vynášeli právě mrtvého. Byl to jediný syn své matky a ta byla vdova. Doprovázela ji spousta lidí z města. ¹³Jakmile Pán uviděl tu vdovu, byl k ní pohnut soucitem. „Neplač,“ řekl jí.

¹⁴Přistoupil a dotkl se már. Nosiči se zastavili. Tehdy řekl: „Chlapče, říkám ti, vstaň!“ ¹⁵a ten mrtvý se posadil a začal mluvit. Ježíš ho vrátil jeho matce.

¹⁶Všech se zmocnila bázeň a začali oslavovat Boha: „Povstal mezi námi veliký prorok! Bůh navštívil svůj lid!“ ¹⁷A tato zpráva o něm se rozšířila po celém Judsku i okolí.

Více než prorok

¹⁸Janovi učedníci mu o tom všem vyprávěli. Jan tehdy zavolal dva z nich ¹⁹a poslal je za Ježíšem s otázkou: „Jsi Ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?“

²⁰Když k němu ti muži přišli, řekli: „Jan Křtitel nás k tobě poslal s otázkou: Jsi Ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?“

²¹Ježíš (který právě v tu hodinu uzdravil mnoho lidí od neduhů, trápení a zlých duchů a mnoha slepým daroval zrak) ²²jim odpověděl: „Jděte a vyřídte Janovi, co jste viděli a slyšeli: slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou čisti, hluchí slyší, mrtví se křísí a chudým se káže evangelium. ²³A blaze tomu, kdo se nade mnou nepohoršuje.“

²⁴Když pak Janovi poslové odešli, promluvil k zástupům o Janovi: „Co jste si přišli do pouště prohlédnout? Třtinu větrem se klátící? ²⁵Na co jste se šli podívat? Na člověka v nádherných šatech? Pohleďte, ti, kdo nosí skvostné šaty a žijí v přepychu, jsou k vidění v královských domech. ²⁶Na co jste se tedy šli podívat? Na proroka? Ano, říkám vám, a více než na proroka. ²⁷Toto je ten, o kterém je psáno:

„Hle, posílám svého posla před tváří tvou,
který připraví tvou cestu před tebou.“

²⁸Říkám vám, že žádné ženě se nenarodil nikdo větší než Jan, ale kdo je nejmenší v Božím království, je větší než on.“

²⁹Všichni jeho posluchači, i výběřčí daní, uznali Boží spravedlnost, když se dali pokřtít Janovým křtem. ³⁰Ale farizeové a znalci Zákona se od něj pokřtít nenechali, a tak odmítli Boží vůli pro sebe.

³¹„Ke komu přirovnám lidi tohoto pokolení? Komu se podobají? ³²Jsou jako děti, které sedí na návsi a volají jedny na druhé:

„Pískali jsme vám, a netančili jste,
naříkali jsme, a neplakali jste!“

³³Jan Křtitel totiž přišel, nejedl chléb a nepil víno a vy říkáte: „Je posedlý!“ ³⁴Přišel Syn člověka, jí a pije a vy říkáte: „Podívejte, žrout a pijan vína, přítel výběřčích daní a hříšníků!“ ³⁵Moudrost je ale potvrzena všemi svými dětmi.“

Farizeus a hříšnice

³⁶Jeden z farizeů ho pozval, aby s ním pojedl. Vešel tedy do domu toho farizea a stoloval s ním. ³⁷A hle, jedna městská hříšnice se dozvěděla, že Ježíš stoluje v domě toho farizea. Přinesla alabastrovou nádobku s mastí, ³⁸poklekla s pláčem zezadu u jeho nohou, začala mu skrápět nohy slzami a vlastními vlasy je utírala; líbala mu nohy a mazala je mastí.

³⁹Když to uviděl farizeus, který ho pozval, řekl si: „Kdyby to byl prorok, věděl by, co je to za ženu, která se ho dotýká. Copak neví, jaká je to hříšnice?!“

⁴⁰„Šimone,“ oslovil ho Ježíš, „chci ti něco říci.“

„Jen mluv, mistře,“ odpověděl farizeus.

⁴¹„Jistý věřitel měl dva dlužníky. Jeden dlužil pět set denárů a druhý padesát. ⁴²Když ale neměli čím zaplatit, oběma odpustil. Pověz mi, který z nich ho bude mít raději?“

⁴³„Řekl bych, že ten, kterému víc odpustil,“ odpověděl Šimon.

„Správně,“ řekl Ježíš.

⁴⁴Otočil se k té ženě a zeptal se Šimona: „Vidíš tu ženu? Když jsem přišel do tvého domu, nepodal jsi mi vodu na nohy, ale ona mi skrápěla nohy slzami a utírala je svými vlasy. ⁴⁵Nepolíbil jsi mě, ale ona mi od chvíle, kdy jsem vešel, nepřestala líbat nohy. ⁴⁶Nepomazal jsi mi hlavu olejem, ale ona mi pomazala nohy mastí. ⁴⁷Proto ti říkám: Je jí odpuštěno hodně hříchů, proto hodně miluje. Komu se odpouští málo, miluje málo.“

⁴⁸Tehdy jí řekl: „Tvé hříchy jsou odpuštěny.“

⁴⁹Ostatní hosté si mezi sebou začali říkat: „Kdo to vůbec je, že i hříchy odpouští?“

⁵⁰On ale té ženě řekl: „Tvá víra tě zachránila. Jdi v pokoji.“

8

Podobenství o rozsévači

¹Potom procházel jednotlivá města a vesnice, kázal a ohlašoval Boží království. Bylo s ním jeho Dvanáct ²a také některé ženy, které byly uzdraveny od zlých duchů a nemocí: Marie zvaná Magdaléna, z níž vyšlo sedm démonů, ³Johana, manželka Herodova úředníka Chuzy, také Zuzana a mnoho jiných, které ho podporovaly ze svých prostředků.

⁴Když se začal scházet veliký zástup (neboť lidé z jednotlivých měst proudili za ním), promluvil v podobenství: ⁵„Vyšel rozsévač, aby rozséval své zrno. A jak rozséval, jedno padlo podél cesty, bylo pošlapáno a sezobali je ptáci. ⁶Jiné padlo na skálu, a když vzešlo, uschlo, protože nemělo vláhu. ⁷Další padlo mezi trní a to rostlo spolu s ním, až je udusilo. ⁸Jiné však padlo do dobré země, a když vzešlo, přineslo stonásobnou úrodu.“
Když to dořekl, zvolal: „Kdo má uši k slyšení, slyš!“

⁹Učedníci se ho ptali, co je to za podobenství. ¹⁰Řekl jim: „Vám je dáno znát tajemství Božího království, k ostatním ale mluvím v podobenstvích, aby ,hleděli, ale neviděli a slyšeli, ale nerozuměli.“

¹¹Zrno v tom podobenství je Boží slovo. ¹²Ti podél cesty jsou ti, kteří slyší, ale potom přichází ďábel a bere jim Slovo ze srdce, aby neuvěřili a nebyli spaseni. ¹³Ti na skále jsou ti, kteří slyší Slovo a s radostí je přijímají, ale nemají kořeny. Ti věří jen dočasně, v době pokušení odpadají. ¹⁴Zrno, které zapadlo mezi trní, jsou ti, kteří slyšeli, ale pozvolna bývají dušeni starostmi, bohatstvím a rozkošemi tohoto života, takže nedozrají, aby nesli ovoce. ¹⁵Zrno v dobré zemi jsou ale ti, kteří slyší Slovo, chovají je v ušlechtilém a dobrém srdci a vytrvale přinášejí užitek.

¹⁶Nikdo nerozsvítí lampu, aby ji přikryl nádobou nebo postavil pod postel. Postaví ji na svícen, aby příchozí viděli světlo. ¹⁷Není totiž nic tajného, co nebude zjeveno, ani nic skrytého, co nebude poznáno a nevyjde najevo. ¹⁸Proto dávejte pozor na to, jak posloucháte. Tomu, kdo má, totiž bude dáno, ale tomu, kdo nemá, bude vzato i to, co si myslí, že má.“

Ježíšova rodina

¹⁹Tehdy za ním přišla jeho matka a bratři, ale kvůli zástupu se k němu nemohli dostat. ²⁰Oznámili mu: „Tvá matka a tvoji bratři stojí venku a chtějí tě vidět.“

²¹On jim však odpověděl: „Má matka a moji bratři jsou ti, kdo slyší Boží slovo a plní je.“

Kdo to vůbec je?

²²Jednoho dne nastoupil se svými učedníky na loď a řekl jim: „Přeplavme se přes jezero.“ Odrázili od břehu ²³a on během plavby usnul. Vtom se na jezero snesla větrná bouře, takže začali nabírat vodu a hrozilo, že utonou.

²⁴Přistoupili tedy a vzbudili ho: „Mistře, mistře, umíráme!“

Vstal, okřikl vítr a vzedmuté vlny, ty rázem přestaly a byl klid. ²⁵„Kde je vaše víra?“ zeptal se jich.

Zděšení a ohromeni se pak ptali jeden druhého: „Kdo to vůbec je, že přikazuje i větru a vodám a poslouchají ho?“

Legie

²⁶Takto se přeplavili do gerasenského kraje, který leží naproti Galileji. ²⁷Jakmile vystoupil na zem, setkal se s ním jeden muž z toho města, který byl už dlouho posedlý démony.

Nenosil žádné šaty ani nebydlel v domě, ale v hrobkách. ²⁸Když uviděl Ježíše, vykřikl, padl před ním na zem a hlasitě zvolal: „Co je ti do mě, Ježíši, Synu Nejvyššího Boha? Prosím tě, netrýzni mě!“ ²⁹Ježíš totiž tomu nečistému duchu přikázal, aby z toho člověka vyšel. (Předtím ho ten démon často popadal, takže ho museli spoutávat řetězy a držet ho v okovech, ale on ta pouta trhal a býval démonem hnán do pouště.)

³⁰„Jak se jmenuješ?“ zeptal se ho Ježíš.

„Legie,“ odpověděl. Vstoupilo totiž do něj množství démonů. ³¹Ti ho teď prosili, aby je nevyháněl do bezedné propasti.

³²Na blízkém kopci se právě páslo veliké stádo prasat, a tak ho démoni prosili, aby jim dovolil vejít do nich. Jakmile jim to dovolil, ³³vyšli z toho člověka a vešli do prasat. Stádo se pak vrhlo ze srázu do jezera a utonulo.

³⁴Když pasáci uviděli, co se stalo, utekli a cestou to vyprávěli ve městě i na venkově. ³⁵Lidé se šli podívat, co se stalo. Když přišli k Ježíši a našli toho muže, z něhož vyšli démoni, jak sedí u Ježíšových nohou oblečen a při zdravém rozumu, dostali strach. ³⁶Očití svědkové jim pak vyprávěli, jak byl ten, který býval posedlý demony, zachráněn. ³⁷Všichni obyvatelé gadarenského kraje ho potom prosili, aby od nich odešel, neboť byli sevřeni velikým strachem. Nastoupil tedy do lodi, aby se vrátil.

³⁸Onen muž, ze kterého vyšli démoni, ho prosil, aby mohl zůstat s ním. Ježíš ho ale propustil. ³⁹„Vrať se domů,“ řekl mu, „a vypravuj, jak veliké věci pro tebe udělal Bůh.“ Odešel tedy a rozlašoval po celém městě, jak veliké věci pro něj Ježíš udělal.

Kdo se mě dotkl?

⁴⁰Při návratu Ježíše vítal dav lidí; všichni už na něj čekali. ⁴¹Vtom přišel muž jménem Jairus, představený synagogy. Padl Ježíši k nohám a prosil ho, aby s ním šel domů. ⁴²Měl totiž jedinou dceru, asi dvanáctiletou, a ta umírala.

Šel tedy za ním a davy ho tiskly ze všech stran. ⁴³Byla tam jedna žena, která už dvanáct let trpěla krvácením. Utratila všechno své živobytí na lékaře, ale žádný ji nemohl uzdravit. ⁴⁴Když se ale zezadu přiblížila k Ježíši a dotkla se cípu jeho roucha, její krvácení ihned přestalo.

⁴⁵„Kdo se mě dotkl?“ ptal se Ježíš.

Když se nikdo nepřiznával, ozval se Petr: „Mistře, davy se na tebe mačkají a tlačí...“

⁴⁶Ježíš ale opakoval: „Někdo se mě musel dotknout. Cítil jsem, jak ze mě vyšla moc.“

⁴⁷Žena viděla, že se to neutají. S rozechvěním přistoupila, padla před ním a pověděla mu přede všemi, proč se ho dotkla a jak byla hned uzdravena.

⁴⁸„Dcero,“ odpověděl jí Ježíš, „tvá víra tě uzdravila. Jdi v pokoji.“

Děvčátko, vstaň!

⁴⁹Než to dořekl, přišel někdo z domu představeného synagogy se slovy: „Tvá dcera umřela. Není třeba obtěžovat mistra.“

⁵⁰Ježíš to však zaslechl a řekl mu: „Neboj se, jenom věř. Bude zachráněna.“

⁵¹Když pak vcházel do toho domu, nepustil dovnitř nikoho kromě Petra, Jakuba, Jana a rodičů děvčátka. ⁵²Všichni nad ní plakali a kvíleli, ale on řekl: „Neplačte! Neumřela, jen spí.“

⁵³Začali se mu vysmívat, protože věděli, že umřela. ⁵⁴On ji ale vzal za ruku a zvolal: „Děvčátko, vstaň!“ ⁵⁵Tedy se do ní vrátil duch a ihned vstala. Nechal jí tedy přinést něco k jídlu. ⁵⁶Její rodiče byli ohromeni, ale on jim zakázal komukoli říkat, co se stalo.

Nic si s sebou neberte

¹Ježíš pak svolal svých Dvanáct, dal jim sílu a moc vyhánět všechny demony a uzdravovat nemoci ²a poslal je ohlašovat Boží království a uzdravovat nemocné. ³Řekl jim: „Nic si na tu cestu neberte: ani hůl ani mošnu ani chléb ani peníze; neberte si ani náhradní košile. ⁴Do kteréhokoli domu vejdete, zůstaňte tam a odtud zas jděte dál. ⁵Kdekoli by vás nepřijali, vyjděte z toho města a setřeste si prach z nohou na svědectví proti nim.“

⁶A tak vyšli a chodili po okolních vesnicích. Kázali evangelium a všude uzdravovali.

⁷Když se o všem, co se dělo, doslechl i tetrarcha Herodes, nevěděl, co si má myslet. Někteří říkali: „Jan vstal z mrtvých,“ ⁸jiní, že prý se zjevil Eliáš, a další, že vstal jeden z dávných proroků. ⁹„Jana jsem s'tal,“ říkal si Herodes. „Kdo to tedy je, že o něm slyším takové věci?“ A toužil se s ním setkat.

Pět chlebů a dvě ryby

¹⁰Apoštolové se potom vrátili za Ježíšem a vyprávěli mu, co všechno dělali. Tehdy je vzal s sebou a odešel s nimi do ústraní poblíž města jménem Betsaida. ¹¹Jakmile se to dozvěděly zástupy, vydaly se za ním. Přijal je tedy, vyprávěl jim o Božím království a uzdravoval ty, kdo potřebovali uzdravit.

¹²Když se začalo chýlit k večeru, přišlo za ním jeho Dvanáct. „Propusť ten zástup,“ řekli mu. „Ať se rozejdou do okolních vesnic a statků a najdou si tam nocleh a stravu, protože tady jsme v pustině.“

¹³Odpověděl jim: „Vy jim dejte najíst.“

„Nemáme víc než pět chlebů a dvě ryby,“ namítli. „Ledaže bychom šli a všem těm lidem jídlo koupili.“ ¹⁴(Jen mužů tam bylo kolem pěti tisíc.)

„Posaďte je ve skupinách asi po padesáti,“ řekl Ježíš učedníkům. ¹⁵Když to udělali a všechny posadili, ¹⁶vzal těch pět chlebů a dvě ryby, vzhlédl k nebi, požehnal je, lámal a dával svým učedníkům, aby je předkládali zástupu. ¹⁷Všichni se najedli do sytosti a sebralo se ještě dvanáct košů nalámaných kousků, které jim zbyly.

Boží Mesiáš

¹⁸Jednou, když se odešel modlit do ústraní, zeptal se přítomných učedníků: „Za koho mě mají zástupy?“

¹⁹„Někteří za Jana Křtitele,“ odpověděli, „jiní za Eliáše a další říkají, že vstal jeden z dávných proroků.“

²⁰„A za koho mě máte vy?“ zeptal se.

„Za Božího Mesiáše!“ odpověděl mu Petr.

²¹Tehdy je přísně napomenul, aby to nikomu neříkali. ²²Pověděl jim: „Syn člověka musí mnoho vytrpět a být zavržen staršími, vrchními kněžími i znalci Písma, být zabit a třetího dne vstát z mrtvých.“

²³Všem pak řekl: „Chce-li někdo jít za mnou, ať se zřekne sám sebe, bere svůj kříž každý den a následuje mne. ²⁴Kdokoli by si chtěl zachránit život, ztratí jej, ale kdokoli by ztratil svůj život pro mě, ten jej zachrání. ²⁵Co je člověku platné, kdyby získal celý svět, ale sám sebe ztratil nebo sám sobě uškodil? ²⁶Kdokoli by se styděl za mě a za má slova, za toho se bude stydět Syn člověka, až přijde ve své slávě a ve slávě Otce a svatých andělů.

²⁷Říkám vám popravdě: Někteří z těch, kdo tu stojí, rozhodně nezakusí smrt, dokud nespatří Boží království.“

Ježíš, Mojžíš a Eliáš

²⁸Asi po týdnu vzal k sobě Petra, Jakuba a Jana a vystoupil na horu, aby se modlil. ²⁹Zatímco se modlil, změnil se vzhled jeho tváře, jeho oděv zbělel a rozzářil se. ³⁰A hle, mluvili s ním dva muži. Byli to Mojžíš a Eliáš, ³¹kteří se ukázali ve slávě a mluvili o jeho odchodu, k němuž mělo dojít v Jeruzalémě.

³²Petr a jeho druhové však byli přemoženi spánkem. Jakmile se probudili, uviděli jeho slávu a ty dva muže po jeho boku. ³³Když se od něj začali vzdalovat, Petr Ježíše oslovil: „Mistře, dobře, že jsme tu! Uděláme tu tři stánky – jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi.“ Nevěděl ale, co říká.

³⁴Než to dořekl, objevil se oblak a zahalil je. Když se ocitli v tom oblaku, dostali strach. ³⁵Z oblaku se ozval hlas: „Toto je můj Syn, můj Vyvolený. Toho poslouchajte.“ ³⁶Když ten hlas dozněl, našli tam jen samotného Ježíše. Zůstali zticha a v těch dnech nikomu neprozradili, co viděli.

Jak dlouho budu s vámi?

³⁷Když pak druhý den sestoupili z hory, vyšla mu naproti velká spousta lidí. ³⁸Vtom jeden muž z davu vykřikl: „Mistře, prosím tě, smiluj se nad mým synem – mám jenom jeho! ³⁹Náhle ho napadá zlý duch a zničehonic začne křičet. Zmítá jím, až má pěnu u úst. Sotva ho kdy opouští a hrozně ho trápí. ⁴⁰Prosil jsem tvé učedníky, aby ho vyhnali, ale nemohli!“

⁴¹„Vy nevěřící a zvrácené pokolení!“ zvolal Ježíš. „Jak dlouho ještě budu s vámi a budu vás snášet? Přiveď sem svého syna.“

⁴²Než k němu došel, démon ho porazil a začal jím zmítat. Ježíš okřikl nečistého ducha, uzdravil chlapce a vrátil ho jeho otci. ⁴³Všichni byli ohromeni Boží velkolepostí. Zatímco všichni žasli nad vším, co udělal, Ježíš se obrátil ke svým učedníkům: ⁴⁴„Dobře si pamatujte tato slova: Syn člověka bude vydán do lidských rukou.“ ⁴⁵Oni však ten výrok nepochopili. Jeho smysl jim zůstal skryt, takže mu nerozuměli, ale báli se ho zeptat.

Kdo je největší

⁴⁶Tehdy mezi nimi vyvstala otázka, kdo z nich je největší. ⁴⁷Když Ježíš viděl, jaké myšlenky mají v srdci, vzal dítě, postavil je vedle sebe ⁴⁸a řekl jim: „Kdokoli přijme takové dítě v mém jménu, přijímá mne, a kdokoli přijme mne, přijímá Toho, který mě poslal. Kdo je totiž mezi vámi ze všech nejmenší, ten bude veliký.“

⁴⁹„Mistře,“ řekl mu na to Jan, „viděli jsme někoho, jak ve tvém jménu vymítá demony, a bránili jsme mu, protože nechodí s námi.“

⁵⁰„Nebraňte mu,“ odpověděl Ježíš. „Kdo není proti nám, je s námi.“

Vzhůru do Jeruzaléma

⁵¹Když se začal blížit čas, kdy měl být vzat vzhůru, pevně se rozhodl k cestě do Jeruzaléma. ⁵²Vyslal před sebou posly a ti šli napřed do jedné samařské vesnice, aby pro něj vše připravili. ⁵³Místní ho ale nepřijali, protože byl rozhodnut jít do Jeruzaléma. ⁵⁴Když to viděli učedníci Jakub a Jan, navrhli: „Pane, máme přivolat oheň z nebe, aby je pohltil?“ ⁵⁵Ježíš se však obrátil a okřikl je. ⁵⁶Šli tedy do jiné vesnice.

⁵⁷Cestou mu někdo řekl: „Budu tě následovat, kamkoli půjdeš.“

⁵⁸Ježíš mu odpověděl: „Lišky mají doupata a ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu složil.“

⁵⁹Jiného vyzval: „Pojď za mnou!“

On ale řekl: „Pane, dovol, ať nejdřív odejdu a pochovám svého otce.“

⁶⁰Ježíš mu odpověděl: „Nech mrtvé, ať pochovávají své mrtvé; ty pojď rozhlášovat Boží království!“

⁶¹Další mu řekl: „Pane, půjdu za tebou, ale dovolu, ať se napřed rozloučím se všemi doma.“

⁶²Ježíš mu odpověděl: „Kdo se chopí pluhu a ohlíží se zpátky, nehodí se pro Boží království.“

10

Beránci mezi vlky

¹Potom Pán určil dalších dvaasedmdesát a vyslal je před sebou po dvou do každého města a místa, kam měl sám přijít. ²Řekl jim: „Žeň je obrovská, ale dělníků málo. Proto prostě Pána žně, ať vypudí dělníky na svou žeň. ³Jděte. Hle, posílám vás jako beránky mezi vlky. ⁴Neberte s sebou měšec ani mošnu ani obuv a s nikým se po cestě nezdravte.

⁵Do kteréhokoli domu vejdete, nejdříve řekněte: ‚Pokoj tomuto domu.‘ ⁶Bude-li tam přítel pokoje, váš pokoj spočine na něm; a pokud ne, navrátí se k vám. ⁷V tom domě zůstávejte a jezte a pijte, co nabízejí – dělník si přece zaslouží svou mzdu. Nepřecházejte z domu do domu.

⁸V kterémkoli městě vás přijmou, jezte, co vám nabídnou. ⁹Uzdravujte v tom městě nemocné a říkejte jim: ‚Přišlo k vám Boží království.‘ ¹⁰Když ale přijdete do nějakého města a nepřijmou vás, vyjděte na jeho ulice a řekněte: ¹¹‚Setřásáme na vás i ten prach z vašeho města, který nám ulpěl na nohou. Vězte ale, že přišlo Boží království!‘ ¹²Říkám vám, že v onen den bude lehčeji Sodomě než takovému městu.

¹³Běda tobě, Korozaim, běda tobě, Betsaido! Kdyby se zázraky, které se dějí u vás, staly v Týru a Sidonu, dávno by činili pokání v pytlčině a popelu. ¹⁴Týru a Sidonu však bude na soudu lehčeji než vám. ¹⁵A ty, Kafarnaum, které jsi až k nebi vyvýšeno, až do pekla budeš svrženo.

¹⁶Kdo vám naslouchá, naslouchá mně. Kdo vás odmítá, odmítá mě. Kdo odmítá mě, odmítá Toho, který mě poslal.“

Vaše jména jsou v nebesích

¹⁷Když se těch dvaasedmdesát vrátilo, radostně mu říkali: „Pane, i démoni se nám poddávají ve tvém jménu!“

¹⁸Odpověděl jim: „Viděl jsem, jak satan spadl z nebe jako blesk. ¹⁹Hle, uděluji vám moc šlapat po hadech a štírech i po veškeré síle nepřítele a vůbec nic vám neublíží. ²⁰Neradujte se ale z toho, že se vám poddávají duchové; radujte se, že vaše jména jsou zapsána v nebesích.“

²¹V tu chvíli se Ježíš rozveselil v Duchu svatém a řekl: „Chválím tě, Otče, Pane nebe i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a rozumnými a zjevil jsi je nemluvňatům. Jistě, Otče, neboť tak se ti zalíbilo.

²²Všechno je mi dáno od mého Otce a nikdo neví, kdo je Syn, jedině Otec, a kdo je Otec, jedině Syn a ten, komu by ho Syn chtěl zjevit.“

²³V soukromí se pak obrátil k učedníkům a řekl jim: „Blaze očím, které vidí, co vy vidíte. ²⁴Říkám vám, že mnozí proroci a králové chtěli spatřit, co vy vidíte, ale nespátřili, a slyšet, co slyšíte, ale neslyšeli.“

Kdo je můj bližní?

²⁵A hle, jeden znalec Zákona vstal a chtěl ho vyzkoušet: „Mistře, co mám dělat, abych se stal dědicem věčného života?“

²⁶Ježíš mu řekl: „Co je psáno v Zákoně? Jak to tam čteš?“

²⁷Odpověděl: „Miluj Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, ze vsí své síly a celou svou myslí,‘ a ‚Miluj svého bližního jako sám sebe.““

²⁸„Správně jsi odpověděl,“ řekl mu Ježíš. „Dělej to a budeš žít.“

²⁹On se ale chtěl nějak ospravedlnit, a tak se Ježíše zeptal: „A kdo je můj bližní?“

³⁰Ježíš mu odpověděl: „Jeden člověk byl na cestě z Jeruzaléma do Jericha přepaden lupiči. Obrali ho, zbili, nechali ho tam ležet polomrtvého a odešli. ³¹Náhodou tudy šel jeden kněz; když ho uviděl, obloukem se mu vyhnul. ³²Podobně to bylo s levitou, který se tam objevil; když ho uviděl, obloukem se mu vyhnul. ³³Potom k němu přišel jeden Samaritán, který tudy cestoval; když ho uviděl, byl pohnut soucitem. ³⁴Přistoupil, ovázal mu rány a polil je olejem a vínem. Naložil ho na svého mezka, dovezl do hostince a postaral se o něj. ³⁵Druhého dne vytáhl dva denáry a dal je hostinskému se slovy: ‚Postarej se o něj. Cokoli bys vynaložil navíc, to ti zaplatím, až se vrátím.‘

³⁶Co myslíš – kdo z těch tří byl tomu přepadenému bližním?“

³⁷„Ten, který mu prokázal milosrdenství,“ odpověděl znalec Zákona.

„Jdi a jednej tak i ty,“ řekl mu Ježíš.

Jen jedno je potřeba

³⁸Cestou přišel do jedné vesnice, kde ho k sobě přijala jistá žena jménem Marta. ³⁹Její sestra Marie se posadila k Pánovým nohám a poslouchala jeho slova. ⁴⁰Marta však byla zaneprázdněna spoustou práce. Nakonec za ním přišla a řekla: „Pane, tebe nezajímá, že má sestra nechala všechnu práci na mně? Řekni jí přece, ať mi pomůže!“

⁴¹Pán jí odpověděl: „Marto, Marto, staráš se a trápíš se mnoha věcmi. ⁴²Jen jedno je však potřeba. Marie si vybrala správně a to jí nikdo nevezme.“

11

Proste a bude vám dáno

¹Jednou se na jednom místě modlil, a když přestal, jeden z jeho učedníků mu řekl: „Pane, nauč nás modlit se, jako to Jan učil své učedníky.“ ²Pověděl jim: „Když se modlíte, říkejte:

Otče, ať se posvětí tvé jméno!

Ať přijde tvé království!

³Dávej nám denně náš denní chléb

⁴a odpusť nám naše hříchy –

vždyť i my odpouštíme každému,

kdo se proviňuje proti nám.

A neuveď nás do pokušení.“

⁵Potom jim řekl: „Kdo z vás má přítele, za kterým přijde o půlnoci s prosbou: ‚Příteli, půjč mi tři chleby – ⁶navštívil mě přítel, který je na cestách, a nemám, co bych mu nabídl,‘ ⁷a on mu zevnitř odpoví: ‚Neobtěžuj, dveře už jsou zamčené a děti jsou se mnou v posteli; nemohu vstát a něco ti dávat?‘ ⁸Říkám vám: I kdyby nevstal a nedal mu to kvůli jejich přátelství, zvedne se a dá mu, co potřebuje, kvůli jeho neodbytnosti.

⁹A tak vám říkám: Proste a bude vám dáno, hledejte a naleznete, tlučte a bude vám otevřeno. ¹⁰Každý, kdo prosí, dostává, kdo hledá, nalézá a tomu, kdo tluče, bude otevřeno.

¹¹Který z vás otců podá svému synu hada, když tě poprosí o rybu? ¹²A když poprosí o vejce, podáš mu snad štíra? ¹³Jestliže tedy vy, kteří jste zlí, umíte svým dětem dávat dobré dary, čím spíše váš nebeský Otec dá Ducha svatého těm, kteří ho prosí?“

Zlé pokolení

¹⁴Jednou Ježíš vymítal démona němoty. Když démon vyšel a ten němý začal mluvit, zástupy užasly. ¹⁵Někteří ale říkali: „Vymítá demony Belzebubem, knížetem démonů!“ ¹⁶Jiní ho zase pokoušeli tím, že od něj žádali znamení z nebe.

¹⁷On ale znal jejich myšlenky, a tak jim řekl: „Každé království rozdělené samo proti sobě pustne a dům rozdělený proti domu padá. ¹⁸Pokud je i satan rozdělen sám proti sobě, jak obstojí jeho království? Říkáte přece, že vymítám demony Belzebubem. ¹⁹A pokud já vymítám demony Belzebubem, kým je vymítají vaši synové? Oni proto budou vašimi soudci. ²⁰Vymítám-li však demony Božím prstem, jistě k vám přišlo Boží království.

²¹Když silný ozbrojenec hlídá svůj palác, jeho majetek je v klidu. ²²Když ho ale napadne někdo silnější a přemůže ho, vezme mu všechnu výzbroj, na kterou spoléhal, a jeho kořist rozdělí.

²³Kdo není se mnou, je proti mně; kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje.

²⁴Když nečistý duch vyjde z člověka, bloudí po vyprahlých místech a hledá odpočinek. Když ho nenajde, řekne si: ‚Vrátím se do svého domu, odkud jsem vyšel.‘ ²⁵Když přijde a nalezne jej vymetený a ozdobený, ²⁶jde a přibere sedm jiných duchů, horších, než je sám. Pak vejdou dovnitř, zabydlí se tam a nakonec tomu člověku bude hůře než na začátku.“

²⁷Během jeho řeči jedna žena ze zástupu vykřikla: „Blaze lůnu, které tě nosilo, a prsům, jež jsi sál!“

²⁸On na to řekl: „Spíše blaze těm, kdo slyší Boží slovo a dodržují je.“

²⁹Zatímco kolem něj houstly davy, Ježíš pokračoval: „Toto pokolení je zlé. Vyžaduje znamení, ale žádné znamení nedostane, kromě znamení Jonášova. ³⁰Jako se Jonáš stal znamením pro Ninivské, tak bude Syn člověka znamením pro toto pokolení. ³¹Královna Jihu povstane na soudu s lidmi tohoto pokolení a odsoudí je, neboť přijela z kraje světa, aby slyšela Šalomounovu moudrost, a hle, zde je někdo víc než Šalomoun. ³²Obyvatelé Ninive povstanou na soudu s tímto pokolením a odsoudí je, neboť po Jonášově kázání činili pokání, a hle, zde je někdo víc než Jonáš.

³³Nikdo nerozsvítí lampu, aby ji postavil do skryše nebo pod nádobu. Staví ji na svícen, aby příchozí viděli světlo. ³⁴Tvé oko je lampou těla. Je-li tvé oko štědré, celé tvé tělo je jasné. Když je však lakomé, je i tvé tělo temné. ³⁵Dej tedy pozor, ať světlo v tobě není tmou. ³⁶Když bude celé tvé tělo jasné a žádná jeho část nebude temná, pak bude celé tak jasné, jako když tě lampa osvětluje svým jasnem.“

Pokrytci!

³⁷Když domluvil, jeden farizeus ho pozval k sobě na oběd. Ježíš přišel a hned zamířil ke stolu. ³⁸Farizeus se podivil, když uviděl, že se před obědem nejdříve neumyl.

³⁹Pán mu na to řekl: „Vy farizeové leštíte pohár a mísu zvenku, ale vaše nitro je plné hrabivosti a podlosti. ⁴⁰Blázni! Copak Ten, který stvořil vnějšek, nestvořil také vnitřek? ⁴¹Dejte chudým, co máte v mísách, a hle – všechno vám bude čisté!

⁴²Běda vám farizeům, že dáváte desátky z máty a routy a z kdejaké byliny, ale spravedlnost a Boží lásku opomíjíte. Těmto věcem jste se měli věnovat a tamty nezanedbávat.

⁴³Běda vám farizeům, neboť milujete čestná sedadla na shromážděních a zdravení na náměstích.

⁴⁴Běda vám, neboť jste jako nezřetelné hroby – lidé po nich chodí, ani to nevědí.“

⁴⁵„Mistře,“ ozval se jeden ze znalců Zákona, „když takhle mluvíš, urážíš i nás.“

⁴⁶„Běda i vám znalcům Zákona!“ odpověděl Ježíš. „Zatěžujete lidi neúnosnými břemeny, ale sami na ta břemena ani prstem nesáhnete.

⁴⁷Běda vám, že stavíte hroby proroků, které zabili vaši otcové! ⁴⁸Tím jen dosvědčujete a

schvalujete skutky svých otců. Oni je totiž zabíjeli a vy jim stavíte hroby. ⁴⁹Proto také Moudrost Boží řekla: „Pošlu k nim proroky a apoštoly; některé z nich zabijí a jiné budou pronásledovat.“ ⁵⁰Toto pokolení se proto bude zodpovídat za krev všech proroků, prolévanou od stvoření světa – ⁵¹od krve Ábelovy až po krev Zachariáše, který zahynul mezi oltářem a chrámem. Ano, říkám vám, toto pokolení se bude zodpovídat.

⁵²Běda vám znalčům Zákona, že jste vzali klíč k poznání! Sami jste nevešli a těm, kdo vcházeli, jste zabránili.“

⁵³Když pak odešel, začali ho znalci Písma a farizeové zle napadat. Stále znovu se vraceli k jeho výrokům ⁵⁴a snažili se vymyslet, jak by ho chytili za slovo.

12

Nebojte se jich

¹Mezitím se shromáždil mnohatisícový dav, takže lidé po sobě šlapali. Ježíš promluvil především ke svým učedníkům: „Dávejte si pozor na farizejský kvas, jímž je pokrytectví. ²Není totiž nic skrytého, co nebude zjeveno, ani nic tajného, co nebude poznáno. ³Co jste říkali ve tmě, bude slyšet na světle, a co jste ve svých pokojích šeptali do ucha, se bude hlásat ze střeš.

⁴Vám, svým přátelům, říkám: Nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo a potom nemají, co by udělali víc. ⁵Ukážu vám, koho se máte bát: Bojte se Toho, který když zabije, má moc uvrhnout do pekla. Ano, říkám vám, Toho se bojte. ⁶Neprodává se snad pět vrabců za dva haléře? Přitom ani jeden z nich není před Bohem zapomenut. ⁷Vám jsou ale spočítány i všechny vlasy na hlavě! Proto se nebojte. Jste dražší než mnoho vrabců.

⁸Říkám vám: Kdokoli mě vyzná před lidmi, toho i Syn člověka vyzná před Božími anděly. ⁹Kdo mě ale před lidmi zapře, ten bude zapřen před Božími anděly. ¹⁰Každému, kdo řekne slovo proti Synu člověka, bude odpuštěno, ale tomu, kdo by se rouhal Duchu svatému, odpuštěno nebude.

¹¹Když vás povedou do shromáždění a před vrchnosti a vlády, nestarejte se, čím a jak se máte hájit a co říkat. ¹²Duch svatý vás v tu chvíli naučí, co máte říci.“

O bohatém bláznů

¹³Někdo z davu ho požádal: „Mistře, řekni mému bratrovi, ať se se mnou rozdělí o dědictví!“

¹⁴„Človče,“ odpověděl mu Ježíš, „kdo mě ustanovil vaším soudcem nebo rozhodčím?“ ¹⁵Tehdy všem řekl: „Dejte si pozor, varujte se veškeré chamtivosti! Život přece nespočívá v hromadění majetku.“

¹⁶Potom jim vyprávěl podobenství: „Pole jednoho bohatého člověka přineslo hojnou úrodu. ¹⁷Přemýšlel: ‚Co si počnu? Vždyť nemám kam shromáždit úrodu!‘ ¹⁸Pak si řekl: ‚Udělám tohle – zbořím své stodoly, postavím větší a do nich shromáždím všechno své obilí a zásoby. ¹⁹Pak si budu moci říci: Podívej, máš spoustu zásob na spoustu let. Oddechni si, jez, pij, užívej!‘

²⁰Bůh mu ale řekl: ‚Ty blázne! Dnes v noci umřeš. Čí bude, co sis nachystal?‘

²¹Tak je to, když někdo hromadí pro sebe, ale nebohatne v Bohu.“

Nemějte starosti

²²Potom se obrátil ke svým učedníkům: „Říkám vám, nemějte starost o svůj život ani o své tělo – co budete jíst a co si oblečete. ²³Život je přece víc než jídlo a tělo víc než oblečení. ²⁴Podívejte se na havrany. Nesejí ani nežnou, nemají spíže ani stodoly, ale

Bůh je živí. Čím větší cenu máte vy než ptáci! ²⁵Copak si někdo z vás samými starostmi prodlouží život o jediný den? ²⁶Když nezmůžete ani to nejmenší, proč se staráte o to ostatní?

²⁷Podívejte se na lilie, jak rostou. Nepracují ani nepředou, ale říkám vám, že ani Šalomoun ve vši své slávě nebyl oblečen jako jedna z nich. ²⁸Když Bůh takto obléká trávu, která je dnes na louce a zítra bude hozena do pece, čím spíše vás, vy malověrní?! ²⁹Nezabývejte se tím, co budete jíst a co pít, ani se tím nezneklidňujte. ³⁰Všechny ty věci vyhledávají pohané tohoto světa, ale váš Otec ví, že je potřebujete. ³¹Hledejte raději jeho království a toto vše vám bude přidáno.

³²Neboj se, malé stádečko. Vašemu Otci se zalíbilo dát vám království. ³³Prodávejte svůj majetek a dávejte chudým. Pořídte si měšce, které nezchátrají, nehynoucí poklad v nebi, kam zloděj nepřijde a kde mol neničí. ³⁴Vždyť kde je váš poklad, tam bude i vaše srdce.“

Budte připraveni

³⁵„Mějte přepásaná bedra a rozsvícené lampy. ³⁶Budte jako lidé očekávající, kdy se jejich pán vrátí ze svatby, aby mu otevřeli, hned jak přijde a zatluče. ³⁷Blaze služebníkům, které pán při svém příchodu zastihne bdící. Amen, říkám vám, že se opáše zástěrou, posadí je za stůl, přistoupí a bude jim sloužit. ³⁸Přijde-li uprostřed noci nebo před svítáním a zastihne je připravené, blaze jim.

³⁹Pochopte, že kdyby hospodář věděl, v jakou hodinu má přijít zloděj, nedovolil by mu vloupat se do domu. ⁴⁰Proto i vy budte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, o které netušíte.“

⁴¹„Pane,“ zeptal se ho Petr, „říkáš to podobenství jen nám, nebo i všem ostatním?“

⁴²Pán odpověděl: „Kdo je ten věrný a moudrý správce, kterého pán ustanoví nad svým služebnictvem, aby jim v patřičný čas dával vyměřený pokrm? ⁴³Blaze služebníkovi, kterého jeho pán při příchodu zastihne, že tak jedná. ⁴⁴Vpravdě vám říkám, že ho ustanoví nad vším svým majetkem. ⁴⁵Kdyby si ale ten služebník v srdci řekl: ‚Můj pán dlouho nejde‘ a začal by bít sluhy a služky a jíst, pít a opíjet se, ⁴⁶pak jeho pán přijde v den, kdy to nečeká, a v hodinu, kterou nezná, odhalí ho a vykáže ven mezi nevěrné.

⁴⁷Služebník, který znal vůli svého pána, ale nepřipravil se a nejednal podle jeho vůle, bude hodně bit. ⁴⁸Ten, který ji neznal, bude bit méně, i když dělal trestuhodné věci. Komukoli je hodně dáno, od toho bude hodně vyžádáno. Komu svěřili hodně, od toho vyžádají víc.

⁴⁹Přišel jsem na zem založit oheň a jak toužím, aby už hořel! ⁵⁰Mám ale podstoupit křest a jak je mi úzko, dokud se nevykoná! ⁵¹Myslíte si, že jsem přišel, abych na zem přinesl pokoj? Říkám vám, ne pokoj, ale rozdělení! ⁵²Od nynížka jich bude pět rozděleno v jednom domě: tři proti dvěma a dva proti třem. ⁵³Otec bude proti synu a syn proti otci, matka proti dceři a dcera proti matce, tchyně proti snaze a snacha proti tchyni.“

Znamení času

⁵⁴Potom se obrátil k zástupům: „Když vidíte od západu přicházet oblak, hned říkáte: ‚Blíží se liják,‘ a je to tak. ⁵⁵Když fouká jižní vítr, říkáte: ‚Bude horko,‘ a bývá. ⁵⁶Pokrytci! Umíte rozeznat úkazy na zemi i na nebi; jak to, že nerozeznáte, jaký je teď čas?

⁵⁷A proč ani sami nepoznáte, co je správné? ⁵⁸Když jdeš se svým odpůrcem k vrchnosti, snaž se s ním cestou vypořádat. Jinak tě potáhne k soudci, soudce tě vydá biřici a biřic tě vsadí do vězení. ⁵⁹Říkám ti: Nikdy odtud nevyjdeš, dokud nevrátíš poslední haléř.“

O neplodném fíkovníku

¹V tu dobu mu někteří z přítomných vyprávěli o Galilejcích, jejichž krev Pilát smísil s jejich obětmi. ²Ježíš jim odpověděl: „Myslíte si, že se jim to stalo, protože byli větší hříšníci než všichni ostatní Galilejci? ³Říkám vám, že nikoli. Nebudete-li činit pokání, zahynete podobně všichni. ⁴Myslíte si, že těch osmnáct, na které spadla věž v Siloe a zabila je, byli větší viníci než všichni ostatní obyvatelé Jeruzaléma? ⁵Říkám vám, že nikoli. Nebudete-li činit pokání, zahynete podobně všichni.“

⁶Potom jim vyprávěl toto podobenství: „Jeden člověk vysadil na své vinici fíkovník. Přišel a hledal na něm ovoce, ale marně. ⁷Řekl tedy vinaři: ‚Podívej se, už tři roky přicházím a hledám na tom fíkovníku ovoce, ale marně. Poraz ho. Proč tu má zabírat místo?‘ ⁸Vinař mu odpověděl: ‚Nech ho tu ještě rok, pane. Okopám ho a pohnojím, ⁹snad začne nést ovoce. Pokud ne, porazíš ho pak.‘“

Uzdravení v sobotu

¹⁰V sobotu pak učil v jedné synagoze. ¹¹A hle, byla tam žena postižená už osmnáct let duchem nemoci; byla sehnutá tak, že se vůbec nemohla narovnat. ¹²Když ji Ježíš uviděl, zavolal ji k sobě. „Ženo, tvá nemoc je pryč,“ řekl jí. ¹³Vložil na ni ruce, a ona se hned narovnala a oslavovala Boha.

¹⁴Představeného synagogy však rozhořčilo, že Ježíš uzdravoval v sobotní den, a tak řekl zástupu: „Je šest dní, kdy se má pracovat. Během nich přicházejte a nechte se uzdravovat, ale ne v sobotu!“

¹⁵„Pokrytče!“ odpověděl mu Pán. „Neodvazuje snad každý z vás v sobotu svého vola nebo osla od žlabu a nevodí ho napájet? ¹⁶A tato dcera Abrahamova, kterou satan držel svázanou už osmnáct let, nesměla být v sobotu rozvázána ze svého pouta?“

¹⁷Když to řekl, všichni jeho protivníci se zastyděli, ale všecken zástup se radoval ze všech slavných skutků, které dělal.

O hořčičném zrnku a kvasu

¹⁸Tehdy řekl: „Čemu se podobá Boží království? K čemu ho přirovnám? ¹⁹Je podobné zrnku hořčice, které člověk vzal, hodil je do své zahrady a vyrostl z něj strom, v jehož větvích se uhnízdili ptáci.“

²⁰„K čemu přirovnám Boží království?“ opakoval. ²¹„Je podobné kvasu, který žena vzala a zadělala do tří měřic mouky, až nakonec všechno zkvasilo.“

Těsné dveře

²²Na své pouti do Jeruzaléma procházel města i vesnice a učil. ²³Někdo se ho zeptal: „Pane, bude spasen jen málokdo?“

Tehdy jim řekl: ²⁴„Snažte se vejít úzkými dveřmi. Říkám vám, že mnozí se budou pokoušet vejít, ale nebudou moci. ²⁵Když hospodář vstane a zavře dveře, zůstanete venku. Budete tlouci na dveře: ‚Pane, otevři nám,‘ ale on vám odpoví: ‚Neznám vás. Nevím, odkud jste.‘ ²⁶Budete říkat: ‚Jedli jsme a pili s tebou. Učil jsi na našich ulicích!‘ ²⁷On však odpoví: ‚Říkám vám, že vás neznám. Nevím, odkud jste. Odejděte ode mě, všichni, kdo pácháte zlo!‘

²⁸Bude tam pláč a skřípění zubů, až uvidíte Abrahama, Izáka a Jákoba se všemi proroky v Božím království, ale sami budete vyhnáni ven. ²⁹Mnozí přijdou od východu i od západu, od severu i od jihu a budou stolovat v Božím království. ³⁰A hle, někteří poslední budou první a někteří první budou poslední.“

Jeruzaléme, Jeruzaléme!

³¹V tu chvíli za ním přišli nějací farizeové. „Odejdi odsud,“ říkali mu. „Jdi pryč, Herodes tě chce zabít!“

³²Odpověděl jim: „Jděte a vyřídte té lišce: Dnes i zítra budu vymítat demony a uzdravovat; třetího dne skončím. ³³Dnes, zítra i pozítří musím pokračovat v cestě. Kde jinde by měl prorok zemřít než v Jeruzalémě?“

³⁴Jeruzaléme, Jeruzaléme, který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kteří jsou k tobě posílání! Kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé děti, jako slepice shromažďuje svá kuřata pod křídla, ale nechtěli jste. ³⁵Hle, váš dům se vám zanechává pustý. Říkám vám, že mě už nevidíte, dokud nepřijde čas, kdy řeknete: „Požehnaný, jenž přichází v Hospodinově jménu!“

14

Kdo se ponižuje, bude povýšen

¹Jednou, když v sobotu přišel jíst do domu jednoho z předních farizeů, pečlivě ho sledovali. ²A hle, přímo před ním seděl člověk postižený vodnatelností. ³Ježíš se přítomných znalců Zákona a farizeů zeptal: „Smí se v sobotu uzdravovat, nebo ne?“ ⁴Mlčeli, a tak ho vzal, uzdravil a propustil.

⁵Potom se jich zeptal: „Kdyby někomu z vás v sobotní den spadl syn anebo vůl do studny, copak byste ho hned nevytáhli?“ ⁶Nezmohli se na žádnou odpověď.

⁷Když si všiml, jak si hosté vybírají přední místa, vyprávěl jim toto podobenství: ⁸„Když jsi pozván na svatbu, nesedej si na přední místo, neboť mohl být pozván někdo váženější než ty. ⁹Tehdy by přišel váš hostitel a řekl ti: ‚Uvolni mu místo.‘ S ostudou by sis pak sedl úplně vzadu. ¹⁰Když jsi pozván, raději si jdi sednout někam dozadu. Tvůj hostitel pak může přijít a říci ti: ‚Pojd' dopředu, příteli.‘ Tak budeš poctěn před očima všech hostů. ¹¹Každý, kdo se povyšuje, bude ponížěn, a kdo se ponižuje, bude povýšen.“

¹²Potom se obrátil ke svému hostiteli: „Když pořádáš oběd nebo večeři, nezvi své přátele, bratry, příbuzné ani bohaté sousedy. Mohli by totiž na oplátku zase pozvat tebe. ¹³Když pořádáš hostinu, raději pozvi chudé, chromé, zmrzačené a slepé. ¹⁴Blaze tobě, neboť ti nemají čím odplatit, ale bude ti odplaceno při vzkříšení spravedlivých.“

Kdo bude hodovat v Království

¹⁵Když to uslyšel jeden z hostů, řekl mu: „Blaze tomu, kdo bude hodovat v Božím království.“

¹⁶Ježíš odpověděl: „Jeden člověk vystrojil velikou večeři a pozval mnoho hostů. ¹⁷V čas večeře pak poslal svého sluhu, aby pozvaným řekl: ‚Poďte, vše už je připraveno.‘ ¹⁸Všichni se ale jeden jako druhý začali vymlouvat. První řekl: ‚Koupil jsem pole a musím se na ně jít podívat. Prosím tě, omluv mě.‘ ¹⁹Druhý řekl: ‚Koupil jsem pět párů volů a jdu je vyzkoušet. Prosím tě, omluv mě.‘ ²⁰Další řekl: ‚Oženil jsem se, a proto nemohu přijít.‘

²¹Sluha se tedy vrátil a vyřídil to svému pánovi. Hospodář se rozhněval. ‚Vyjdi rychle do ulic a uliček,‘ řekl sluhovi. ‚Přiveď sem chudé, chromé, zmrzačené a slepé.‘ ²²Sluha se vrátil se slovy: ‚Pane, stalo se, jak jsi přikázal, a ještě je místo.‘ ²³Pán tehdy sluhovi poručil: ‚Vyjdi na cesty a mezi ploty a přinuť lidi přijít, ať je můj dům plný. ²⁴Říkám vám, že nikdo z původně pozvaných neokusí mou večeři!‘“

Spočítej náklad

²⁵Sly s ním veliké zástupy lidí. Ježíš se obrátil a řekl jim: ²⁶„Kdo chce přijít ke mně, ale nepřestane lpět na svém otci a matce, ženě a dětech, bratrech a sestrách, a dokonce na vlastním životě, nemůže být mým učedníkem. ²⁷Kdo není ochoten nést svůj kříž a jít za mnou, nemůže být mým učedníkem.

²⁸Když někdo z vás bude chtít postavit věž, nesedne si nejdříve, aby spočítal náklad, zda má na její dokončení? ²⁹Jinak, kdyby položil základy, ale nemohl stavbu dokončit, všichni okolo by se mu posmívali: ³⁰„Tenhle člověk začal stavět a nemohl to dokončit!“

³¹Anebo když nějaký král potáhne do boje proti jinému, nesedne si nejdříve, aby se poradil, zda může s deseti tisíci čelit tomu, kdo proti němu táhne s dvaceti tisíci? ³²Jinak totiž k němu pošle poselstvo, dokud bude ještě daleko, a bude vyjednávat o míru. ³³Tak tedy žádný z vás, kdo se nezřekne všeho, co má, nemůže být mým učedníkem.

³⁴Sůl je dobrá. Kdyby však i sůl ztratila svou chuť, čím se zas osolí? ³⁵Nehodí se do země ani do hnoje; musí se vyhodit. Kdo má uši k slyšení, slyš.“

15

O ztracené ovci

¹Všichni výběrčí daní a hříšníci ho chodívali poslouchat. ²Farizeové a znalci Písma si ale stěžovali: „On přijímá hříšníky a jí s nimi!“

³Vyprávěl jim tedy toto podobenství: ⁴„Kdyby někdo z vás měl sto ovcí a jednu z nich by ztratil, nenechá těch devadesát devět v pustině a nepůjde za tou ztracenou, dokud ji nenajde? ⁵Jakmile ji najde, s radostí ji vezme na ramena, ⁶přijde domů a svolá přátele i sousedy: ‚Radujte se se mnou, neboť jsem našel svou ztracenou ovci!‘ ⁷Říkám vám, že právě tak bude v nebi větší radost nad jedním hříšником, který činí pokání, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.“

O ztracené minci

⁸„Kdyby nějaká žena měla deset mincí a jednu minci ztratila, nerozsvítí lampu, nevymete dům a nebude pečlivě hledat, dokud ji nenajde? ⁹Jakmile ji najde, svolá přítelkyně a sousedky: ‚Radujte se se mnou, neboť jsem našla svou ztracenou minci!‘ ¹⁰Říkám vám, že právě tak je radost před Božími anděly nad jedním hříšником, který činí pokání.“

O ztraceném synu

¹¹Ježíš pokračoval: „Jeden člověk měl dva syny. ¹²Ten mladší řekl otci: ‚Otče, dej mi díl majetku, který mi náleží.‘ A tak jim rozdělil své jmění.

¹³Za pár dní mladší syn všechno prodal a odešel do daleké země, kde svůj majetek promrhal rozmařilým životem. ¹⁴Když všechno utratil, nastal v té zemi veliký hlad a on začal trpět nouzi. ¹⁵Později se uchytil u jednoho občana té země a ten ho poslal na pole pást prasata. ¹⁶Toužil se najíst aspoň lusků, které žrala ta prasata, ale nedostával ani to.

¹⁷Nakonec přišel k sobě. Řekl si: ‚Kolik nádeníků má u mého otce jídla nazbyt, a já tu umírám hladu! ¹⁸Vstanu, půjdu k otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi i proti tobě! ¹⁹Už si nezasloužím být považován za tvého syna. Udělej mě jedním ze svých nádeníků.‘ ²⁰A tak vstal a vydal se ke svému otci.

Otec ho spatřil už z velké dálky. Pohnut soucitem přiběhl, padl mu kolem krku a zasypal ho polibky.

²¹‚Otče,‘ řekl syn, ‚zhřešil jsem proti nebi i proti tobě. Už si nezasloužím být považován za tvého syna.‘

²²Otec však nařídil svým služebníkům: ‚Přineste nejlepší šaty a oblečte ho. Navlékněte

mu prsten a obujte ho. ²³Přivedte vykrmené tele a porazte je. Jezme a oslavujme, ²⁴neboť tento můj syn byl mrtev a ožil, byl ztracen a je nalezen!‘ A tak začali oslavovat.

²⁵Starší syn byl zatím na poli. Když se blížil domů, uslyšel hudbu a tanec. ²⁶Zavola si jednoho ze služebníků a ptal se, co to má být. ²⁷Ten mu řekl: ‚Přišel tvůj bratr. Tvůj otec porazil tučné tele, že ho má zpátky živého a zdravého.‘

²⁸Ale on se rozhněval a ani nechtěl jít dovnitř. Když za ním vyšel jeho otec a prosil ho, ²⁹odpověděl mu: ‚Podívej se, kolik let ti sloužím! Nikdy jsem nezanedbal jediný tvůj příkaz, ale tys mi nikdy nedal ani kůzle, abych se poveselil s přáteli. ³⁰Když ale přišel tenhle tvůj syn, který prožral tvůj majetek s děvkami, porazil jsi pro něj vykrmené tele!‘ ³¹‚Synku,‘ řekl otec, ‚ty jsi stále se mnou a všechno, co mám, je tvé. ³²Ale oslavovat a radovat se bylo namístě, neboť tento tvůj bratr byl mrtev a ožil, byl ztracen a je nalezen.‘“

16

O nepoctivém správci

¹Ježíš řekl učedníkům: ‚Byl jeden bohatý člověk, který zaměstnával správce. Ten byl před ním obviněn, že mrhá jeho majetkem. ²Zavola ho tedy a řekl mu: ‚Co to o tobě slyším? Slož účty ze svého počínání, neboť budeš propuštěn.‘

³Správce si řekl: ‚Co budu dělat, až mě můj pán propustí? Kopat nemohu, žebrat se stydím... ⁴Už vím, co udělám, aby mě lidé přijali do svých domů, až budu propuštěn!‘

⁵Jednoho po druhém si pak zavola všechny dlužníky svého pána. Prvního se zeptal: ‚Kolik dlužíš mému pánu?‘ ⁶‚Sto sudů oleje,‘ odpověděl dlužník. Řekl mu: ‚Zde je tvůj úpis – rychle si sedni a napiš padesát.‘ ⁷Dalšího se zeptal: ‚A kolik dlužíš ty?‘ ‚Sto měř pšenice,‘ odpověděl. Řekl mu: ‚Zde je tvůj úpis – napiš osmdesát.‘

⁸A jeho pán ocenil, že si ten nepoctivý správce počínal chytře! Synové světa totiž bývají ve svých věcech chytřejší než synové světa.

⁹Říkám vám tedy: I špinavými penězi, které pomínou, si můžete dělat přátele, abyste byli přijati do věčných příbytků. ¹⁰Kdo je věrný v nejmenším, je věrný i ve velkém. A kdo je nepoctivý v nejmenším, je nepoctivý i ve velkém. ¹¹Když jste nebyli věrní v zacházení se špinavými penězi, kdo vám svěří opravdové bohatství? ¹²A když jste nebyli věrní v cizím, kdo vám dá to, co je vaše?

¹³Žádný sluha nemůže sloužit dvěma pánům. Buď bude jednoho nenávidět a druhého milovat, nebo se bude jednoho držet a tím druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i penězům.“

¹⁴Ale to všechno slyšeli i farizeové. Měli rádi peníze, a tak se mu vysmívali. ¹⁵Ježíš jim ale řekl: ‚Vy chcete před lidmi vypadat spravedlivě, ale Bůh zná vaše srdce. Co je u lidí vznešené, je v Božích očích ohavnost!

¹⁶Až do Jana tu byl Zákon a Proroci; od té doby se káže Boží království a každý se do něj násilně tlačí. ¹⁷Spíše však pomine nebe a země, než aby přestala platit jediná čárka Zákona!

¹⁸Každý, kdo zapudí svou manželku a vezme si jinou, cizoloží; také ten, kdo si bere zapuzenou, cizoloží.“

O boháči a Lazarovi

¹⁹‚Byl jeden bohatý člověk, oblékal se do purpuru a kmentu a každého dne skvěle hodoval. ²⁰Byl také jeden žebrák jménem Lazar, který ležel u jeho vrat plný vředů ²¹a toužil se najíst aspoň tím, co spadlo ze stolu toho boháče. Dokonce i psi přicházeli a lízali mu vředy. ²²Jednoho dne ten žebrák zemřel a andělé ho odnesli do Abrahamova

náručí. Zemřel i onen boháč a byl pohřben.

²³Když v pekle pozvedl v mukách oči, spatřil v dálce Abrahama a Lazara v jeho náručí. ²⁴Otče Abrahame, zvolal boháč, ‚smiluj se nade mnou! Pošli Lazara, ať smočí koneček prstu ve vodě a svlaží mi jazyk, vždyť tu v tom plameni hrozně trpím!‘

²⁵Synu, odpověděl Abraham, ‚vzpomeň si, že sis v životě užil dobrých věcí, tak jako Lazar zlých. Teď ho tedy čeká potěšení, ale tebe trápení. ²⁶Navíc mezi námi a vámi zeje veliká propast, aby ti, kdo by si přáli přejít odsud k vám nebo se snažili dostat odtamtud k nám, nemohli.‘

²⁷On na to řekl: ‚Prosím tě, otče, pošli ho tedy do mého otcovského domu. ²⁸Mám pět bratrů – ať je varuje, aby i oni nepřišli do tohoto místa muk!‘

²⁹Mají Mojžíše a Proroky, řekl Abraham. ‚Ať poslouchají je!‘

³⁰To ne, otče Abrahame, boháč na to. ‚Kdyby k nim ale přišel někdo z mrtvých, činili by pokání.‘

³¹On mu ale řekl: ‚Když neposlouchají Mojžíše a Proroky, nepřesvědčí je, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.‘“

17

Odpuštění, víra, pokora

¹Ježíš řekl svým učedníkům: „Není možné, aby nepřišla pokušení, ale běda tomu, skrze koho přicházejí. ²Bylo by pro něj lepší, kdyby mu na krk pověsili mlýnský kámen a hodili ho do moře, než aby svedl jednoho z těchto maličkých. ³Mějte se na pozoru!

Kdyby tvůj bratr proti tobě zhřešil, pokárej ho, a bude-li toho litovat, odpusť mu. ⁴Kdyby proti tobě zhřešil sedmkrát za den a sedmkrát by se k tobě obrátil se slovy: ‚Je mi to líto,‘ musíš mu odpustit.“

⁵Apoštolové Pánu řekli: „Dej nám víc víry.“

⁶„Kdybyste měli víru jako hořčičné zrnko,“ odpověděl Pán, „řekli byste této moruši: ‚Vykořeň se a přesad se do moře!‘ a poslechla by vás.

⁷Kdo z vás by svému služebníkovvi hned po jeho návratu z orby nebo pastvy řekl: ‚Pojď ke stolu?‘ ⁸Neřekne mu spíše: ‚Připrav mi večeři, vezmi si zástěru a obsluhuj mě; až se najím a napiji, můžeš jíst a pít i ty?‘ ⁹Děkuje snad tomu služebníku, že udělal, co mu bylo nařízeno? ¹⁰Tak i vy, když uděláte všechno, co je vám nařízeno, říkejte: ‚Nezasloužíme chválu. Jen jsme jako služebníci splnili svou povinnost.‘“

Deset malomocných

¹¹Cestou do Jeruzaléma procházel pomezím Samaří a Galileje. ¹²Když přicházel k jedné vesnici, setkal se s ním deset malomocných. Zůstali stát opodál ¹³a hlasitě volali: „Ježíši, Mistře, smiluj se nad námi!“

¹⁴Když je uviděl, řekl jim: „Jděte se ukázat kněžím.“ A jak šli, byli očištěni.

¹⁵Jakmile jeden z nich uviděl, že je uzdraven, vrátil se a hlasitě chválil Boha. ¹⁶Padl na tvář k jeho nohám a děkoval mu. Ten muž byl Samaritán.

¹⁷„Copak jich nebylo očištěno deset?“ zeptal se Ježíš. „Kde je těch zbylých devět? ¹⁸Nikdo z nich se nevrátil, aby vzdal Bohu slávu, jedině tento cizinec?“ ¹⁹Potom mu řekl: „Vstaň a jdi. Tvá víra tě uzdravila.“

Kdy přijde Království

²⁰Když se ho jednou farizeové zeptali, kdy přijde Boží království, odpověděl jim: „Boží království nepřichází zjevně. ²¹Nebude možné říci: ‚Je tu!‘ anebo: ‚Je tam.‘ Boží

království už je přece mezi vámi!“

²²Svým učedníkům řekl: „Přijdou dny, kdy zatoužíte uvidět jeden ze dnů Syna člověka, ale neuvidíte. ²³Když vám tehdy řeknou: ‚Je tu,‘ anebo: ‚Je tam,‘ nikam nechodte a za nikým se nežeňte. ²⁴Jako když blesk ozáří krajinu od jednoho konce oblohy až po druhý, tak se objeví Syn člověka ve svůj den. ²⁵Nejdříve ale musí mnoho vytrpět a být zavržen tímto pokolením.

²⁶Jak bylo za dnů Noemových, tak bude i za dnů Syna člověka: ²⁷Jedli a pili, ženili se a vdávaly se až do dne, kdy Noe vešel do archy. Pak přišla potopa a všechny zahubila. ²⁸Podobně bylo za dnů Lotových: Jedli a pili, kupovali a prodávali, sázeli a stavěli, ²⁹ale toho dne, kdy Lot vyšel ze Sodomy, pršel z nebe oheň se sírou a všechny zahubil. ³⁰Právě tak to bude v den, kdy se objeví Syn člověka.

³¹Kdo bude v ten den na střeše a jeho věci v domě, ať nesestupuje, aby je pobral; a také kdo bude na poli, ať se nevrací zpět. ³²Pamatujte na Lotovu ženu! ³³Kdokoli by si chtěl zachránit život, ten jej ztratí. Kdokoli by jej ztratil, ten jej zachová. ³⁴Říkám vám: V tu noc budou dva na jednom loži; jeden bude vzat a druhý zanechán. ³⁵[36]Dvě budou spolu mlít; jedna bude vzata a druhá zanechána.“

³⁷„Kde, Pane?“ zeptali se ho.

„Kde je mrtvola, tam se slétnou supi,“ odpověděl.

18

O vytrvalé vdově

¹Vyprávěl jim také podobenství, jak je potřeba stále se modlit a nevzdávat se: ²„V jednom městě byl jeden soudce, který se Boha nebál a člověka si nevážil. ³V tom městě byla také jedna vdova. Chodila za ním a říkala: ‚Zjednej mi právo proti mému odpůrci!‘ ⁴Dlouho se mu nechtělo, ale potom si řekl: ‚Boha se nebojím, člověka si neváším, ⁵ale ta vdova mi nedává pokoj. Zjednám jí právo, aby mi nakonec nezničila pověst!“

⁶Tehdy Pán řekl: „Slyšeli jste, co řekl ten nespravedlivý soudce?! ⁷A Bůh snad nezjedná právo svým vyvoleným, kteří k němu volají dnem i nocí? Myslíte, že jim bude otálet pomoci? ⁸Říkám vám, že jim zjedná právo, a to rychle. Až ale přijde Syn člověka, najde na zemi víru?“

O farizeovi a výběrčím daní

⁹Také některým z těch, kdo spoléhali na svou vlastní spravedlnost a ostatními pohrdali, vyprávěl podobenství: ¹⁰„Dva lidé se šli do chrámu modlit; jeden byl farizeus a druhý výběrčí daní.

¹¹Farizeus se postavil a takto se sám pro sebe modlil: ‚Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé, vydřiduchové, nespravedliví, cizoložníci, třeba jako tenhle výběrčí daní. ¹²Postím se dvakrát do týdne, desátky dávám ze všech svých příjmů...‘

¹³Výběrčí daní zůstal úplně vzadu. Neodvažoval se ani vzhlednout k nebi, ale bil se do prsou: ‚Bože, smiluj se nad hříšníkem, jako jsem já!‘ ¹⁴Říkám vám, že tento muž, nikoli tamten, odešel domů ospravedlněn. Každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“

Kdo vejde do Království

¹⁵Přinášeli k němu také nemluvňata, aby se jich dotýkal. Když to uviděli učedníci, okřikovali je. ¹⁶Ježíš si je ale zavolal a řekl: „Nechte děti přicházet ke mně a nebraňte jim

– vždyť právě takovým patří Boží království! ¹⁷Amen, říkám vám, že kdokoli nepřijme Boží království jako dítě, nikdy do něj nevejde.“

¹⁸Tehdy se ho jeden přední muž zeptal: „Dobrý mistře, co mám udělat, abych se stal dědicem věčného života?“

¹⁹Ježíš mu ale řekl: „Proč mi říkáš dobrý? Nikdo není dobrý – jen jediný, Bůh. ²⁰Přikázání znáš: ‚Necizolož, nezabíjej, nekraď, nelži, cti svého otce i matku.‘“

²¹On odpověděl: „To všechno jsem dodržoval odmalička.“

²²„Chybí ti jen jedno,“ řekl mu Ježíš, když to uslyšel. „Prodej všechno, co máš, rozdej to chudým, a budeš mít poklad v nebi. Pojď a následuj mě.“ ²³Jeho však ta slova velice zarmoutila. Byl totiž nesmírně bohatý.

²⁴Když Ježíš uviděl, jak se velice zarmoutil, řekl: „Jak nesnadno vejdou do Božího království ti, kdo mají bohatství! ²⁵To spíše projde velbloud uchem jehly než boháč do Božího království.“

²⁶„Kdo tedy může být spasen?“ ptali se ti, kdo to slyšeli.

²⁷„Co je u lidí nemožné, je možné u Boha,“ odpověděl jim.

²⁸„Pohled,“ ozval se tehdy Petr, „my jsme všechno opustili a šli jsme za tebou.“

²⁹„Amen, říkám vám,“ odpověděl jim Ježíš, „že není nikdo, kdo by opustil dům nebo ženu nebo bratry nebo rodiče nebo děti kvůli Božímu království ³⁰a nepřijal by v tomto čase mnohem více a v nadcházejícím věku věčný život.“

Blížíme se k Jeruzalému

³¹Tehdy vzal k sobě svých Dvanáct a řekl jim: „Hle, blížíme se k Jeruzalému. Tam se naplní všechno, co je o Synu člověka psáno skrze proroky. ³²Bude vydán pohanům, bude zesměšněn, pohaněn a poplíván. ³³Zbičují ho a zabijí, ale třetího dne vstane z mrtvých.“

³⁴Oni však nic z toho nepochopili. Smysl toho výroku jim zůstal skryt, takže nerozuměli, o čem mluví.

Pane, ať vidím!

³⁵Když přicházel k Jerichu, jeden slepec tam seděl u cesty a žebral. ³⁶Uslyšel procházející zástup a ptal se, co se to děje. ³⁷Když mu pověděli, že tudy jde Ježíš Nazaretský, ³⁸začal křičet: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ ³⁹Ti, kdo šli před Ježíšem, ho napomínali, ať mlčí, ale on křičel tím více: „Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“

⁴⁰Ježíš se zastavil a nechal ho k sobě přivést. Když přistoupil, Ježíš se ho zeptal: ⁴¹„Co mám pro tebe udělat?“

„Pane, ať vidím!“ zvolal.

⁴²„Prohlédni,“ řekl mu Ježíš. „Tvá víra tě uzdravila.“ ⁴³A on ihned prohlédl. Potom šel za ním, oslavoval Boha a všecken lid, který to viděl, vzdal chválu Bohu.

19

Zacheus

¹Ježíš přišel do Jericha a procházel jím. ²A hle, byl tam muž jménem Zacheus, hlavní výběrčí daní a veliký boháč. ³Toužil se podívat, kdo je Ježíš, ale kvůli davu nemohl, neboť byl malé postavy. ⁴Běžel tedy napřed a vylezl na planý fíkovník, aby ho uviděl, až tudy půjde.

⁵Když tam Ježíš dorazil, vzhlédl a řekl mu: „Zachee, pojď rychle dolů. Dnes musím zůstat

u tebe doma.“

⁶Rychle tedy slezl a radostně ho přijal. ⁷Všichni, kdo to viděli, si ale stěžovali: „To šel na návštěvu k takovému hříšníkovi?!“

⁸Zacheus potom vstal a řekl Pánu: „Podívej se! Polovinu svého majetku teď dávám chudým, Pane, a kohokoli jsem nespravedlivě odíral na daních, vrátím mu to čtyřnásobně.“

⁹„Dnes přišlo do tohoto domu spasení,“ řekl mu na to Ježíš. „I on je přece syn Abrahamův! ¹⁰Syn člověka totiž přišel hledat a zachránit, co bylo ztracené.“

O hřivnách

¹¹Tehdy vyprávěl svým posluchačům další podobenství, protože se blížil k Jeruzalému a oni si mysleli, že se už nyní má zjevit Boží království. ¹²Řekl jim: „Jeden urozený člověk odešel do daleké země, aby se odtamtud vrátil jako král. ¹³Předtím si zavolal deset svých služebníků, dal jim deset hřiven a řekl jim: ‚Hospodařte s tím, dokud nepřijdu.‘ ¹⁴Jeho krajané ho ale nenáviděli a hned vyslali poselstvo, aby vyřídilo: ‚Nechceme ho za krále!‘ ¹⁵Když se pak vrátil jako král, zavolal si služebníky, kterým svěřil peníze, aby zjistil, kolik kdo vydělal. ¹⁶Přišel první a řekl: ‚Pane, tvá hřivna vynesla deset hřiven.‘ ¹⁷Král odpověděl: ‚Výborně, můj dobrý služebníku! Protože jsi byl věrný v tom nejmenším, vládni deseti městům.‘

¹⁸Přišel druhý a řekl: ‚Pane, tvá hřivna vydělala pět hřiven.‘ ¹⁹Odpověděl mu: ‚Ty buď vládcem pěti měst.‘

²⁰Potom přišel další a řekl: ‚Pane, zde máš svou hřivnu. Měl jsem ji uloženou v šátku, ²¹neboť jsem se tě bál. Jsi přísný člověk; vybíráš, co sis neuložil, a sklízíš, co jsi nezasel.‘ ²²Král mu řekl: ‚Soudím tě podle tvých vlastních slov, zlý služebníku. Věděl jsi, že jsem přísný člověk, že vybírám, co jsem neuložil, a sklízím, co jsem nezasel? ²³Proč jsi tedy nedal mé peníze směnárníkům, abych si je po návratu vybral i s úroky?‘ ²⁴Tehdy řekl své družině: ‚Vezměte mu tu hřivnu a dejte ji tomu, který má deset hřiven.‘

²⁵‚Pane,‘ namítli, ‚vždyť už má deset hřiven.‘

²⁶Říkám vám: ‚Každému, kdo má, bude dáno, ale tomu, kdo nemá, bude vzato i to, co má. ²⁷A ty mé nepřátele, kteří nechtěli, abych byl jejich králem, přiveďte sem a pobijte je přede mnou.‘“

Král na oslíku

²⁸Po těch slovech se vydal kupředu, vzhůru k Jeruzalému. ²⁹Když se přiblížil k Betfagé a k Betanii u hory zvané Olivetská, poslal dva ze svých učedníků ³⁰se slovy: „Jděte do vesnice před vámi. Jakmile tam přijdete, najdete přivázané oslátko, na kterém ještě nikdo nikdo neseděl. Odvažte ho a přiveďte. ³¹Kdyby se vás někdo ptal, proč ho odvažujete, odpovězte: ‚Pán ho potřebuje.‘“

³²Poslové odešli a našli vše tak, jak jim řekl. ³³Když odvažovali oslátko, majitelé se jich ptali: „Proč to oslátko odvažujete?“

³⁴„Pán ho potřebuje,“ odpověděli.

³⁵Odvedli oslátko k Ježíši, přikryli je svými plášti a Ježíše posadili na ně. ³⁶A jak jel, prostírali své pláště na cestu.

³⁷Když se blížil k hřebeni Olivetské hory, odkud cesta klesá dolů, začalo celé množství učedníků hlasitě a radostně chválit Boha za všechny zázraky, které viděli. ³⁸Volali:

„Požehnaný král,

jenž přichází v Hospodinově jménu!

Pokoj na nebi

a sláva na výsostech!“

³⁹V davu byli i někteří farizeové. Řekli mu: „Mistře, napomeň své učedníky!“

⁴⁰Odpověděl jim: „Říkám vám, že kdyby zmlkli, křičelo by kamení!“

Doupě lupičů

⁴¹Když dorazil na hřeben a uviděl město, rozplakal se nad ním: ⁴²„Ó kdybys poznalo aspoň v tento svůj den, co by ti přineslo pokoj! Teď je to ale tvým očím skryto. ⁴³Přijdou na tebe dny, kdy tě tví nepřátelé obklíčí valem a oblehnou tě. Sevřou tě ze všech stran ⁴⁴a srovnají tě se zemí, i tvé děti v tobě. Nenechají v tobě kámen na kameni, protože jsi nepoznalo čas svého navštívení.“

⁴⁵Potom přišel do chrámu a začal z něj vyhánět ty, kdo tam prodávali. ⁴⁶„Je psáno,“ říkal jim, „Můj dům je domem modlitby,‘ ale vy jste z něj udělali ‚doupě lupičů!‘“

⁴⁷Každý den pak učil v chrámu. Vrchní kněží, znalci Písma a přední muži z lidu zatím hledali způsob, jak ho zničit. ⁴⁸Nevěděli ale, jak to provést, protože všecken lid mu visel na rtech.

20

Jakým právem

¹Jednoho dne, když učil lid v chrámě a zvěstoval evangelium, přišli vrchní kněží, znalci Písma a starší ²se slovy: „Řekni nám, jakým právem to děláš? Kdo tě k tomu zmocnil?!“

³Odpověděl jim: „Já se vás také na něco zeptám. Povězte mi, ⁴byl Janův křest z nebe, nebo z lidí?“

⁵Začali se spolu dohadovat: „Když řekneme, že z nebe, řekne nám: ‚Tak proč jste mu nevěřili?‘ ⁶Když řekneme, že z lidí, všecken lid nás ukamenuje, protože jsou přesvědčeni, že Jan je prorok.“ ⁷Nakonec mu řekli: „Nevíme, odkud.“

⁸„Ani já vám tedy neřeknu, jakým právem to dělám,“ odpověděl jim Ježíš.

O zlých vinařích

⁹Tedy se obrátil k lidem a vyprávěl jim toto podobenství: „Jeden člověk vysadil vinici, pronajal ji vinařům a na dlouho odcestoval. ¹⁰V příslušný čas pak poslal k těm vinařům služebníka, aby mu dali díl z úrody vinice. Vinaři ho však zbili a poslali pryč s prázdnou. ¹¹Poslal tedy dalšího služebníka. I toho však zbili, zohavili a poslali pryč s prázdnou. ¹²Poslal tedy třetího, ale i toho zranili a vyhnali.“

¹³Nakonec si pán vinice řekl: ‚Co mám dělat? Pošlu svého milovaného syna. Snad se před ním zastydí.‘ ¹⁴Když ho ale vinaři uviděli, domluvili se spolu: ‚Tohle je dědic. Zabijme ho, a dědictví bude naše!‘ ¹⁵Pak ho vyvlekli z vinice ven a zabilí.

Co tedy s nimi udělá pán vinice? ¹⁶Přijde, ty vinaře zahubí a vinici dá jiným.“

„To snad ne!“ zvolali, jakmile to uslyšeli.

¹⁷Podíval se na ně a řekl: „Co tedy znamená to, co je psáno:

‚Kámen staviteli zavržený
stal se kamenem úhelným?‘

¹⁸Kdokoli na ten kámen padne, ten se roztříští. Na koho ten kámen padne, toho rozdrťí.“

¹⁹Znalci Písma a vrchní kněží se ho v tu chvíli chtěli chopit, ale báli se lidu. Poznali totiž, že to podobenství vyprávěl o nich.

Čí je ten obraz?

²⁰Dali ho tedy sledovat. Poslali špehy, kteří se měli tvářit jako spravedliví a snažit se ho chytit za slovo, aby ho mohli vydat vládě a pravomoci římského prokurátora. ²¹Zeptali se

ho: „Mistře, víme, že mluvíš i učíš správně a že nikomu nestraníš, ale pravdivě vyučuješ Boží cestě. ²²Je správné dávat císaři daň, nebo ne?“

²³Ježíš poznal jejich záludnost. Řekl jim: ²⁴„Ukažte mi denár. Čí nese obraz a nápis?“ „Císařův,“ odpověděli.

²⁵„Dejte tedy císaři, co je císařovo, a Bohu, co je Boží,“ řekl jim. ²⁶A tak ho nedokázali veřejně chytit za slovo a v úžasu nad jeho odpovědí zmlkli.

Bůh je Bohem živých

²⁷Tedy k němu přišli někteří ze saduceů (kteří popírají vzkříšení) a zeptali se ho: ²⁸„Mistře, Mojžíš nám napsal, že když ženatý muž zemře bezdětný, má si jeho ženu vzít jeho bratr, aby svému bratru zplodil potomka. ²⁹Bylo sedm bratrů. První se oženil a zemřel bezdětný. ³⁰Potom si ji vzal druhý, ³¹třetí a tak dále. Všech sedm jich zemřelo, aniž by zanechali děti. ³²Nakonec pak zemřela i ta žena. ³³Kdo z nich ji tedy bude mít za manželku, až přijde vzkříšení? Vždyť ji mělo všech sedm!“

³⁴Ježíš jim odpověděl: „Synové tohoto věku se žení a vdávají. ³⁵Ti, kdo budou hodni dosáhnout příštího věku a vzkříšení z mrtvých, se už ale ženit a vdávat nebudou. ³⁶Také už nebudou moci zemřít – budou totiž jako andělé. Jsou to synové Boží, poněvadž jsou synové vzkříšení. ³⁷A to, že mrtví vstávají, ukázal už Mojžíš u onoho keře, když Hospodina nazývá Bohem Abrahama, Bohem Izáka a Bohem Jákoba. ³⁸On přece není Bohem mrtvých, ale živých – pro něj jsou živí všichni!“

³⁹„Mistře, to jsi řekl dobře,“ poznamenali někteří znalci Písma. ⁴⁰Tamti už se ho totiž neodvažovali na nic ptát.

Syn, nebo Pán?

⁴¹Ježíš se jich zeptal: „Jak mohou říkat, že Mesiáš je Davidův syn? ⁴²Sám David říká v knize Žalmů:

„Hospodin řekl mému Pánu:

Sed' po mé pravici,

⁴³než ti tvé nepřátele

k nohám položím.“

⁴⁴Když ho tedy David nazývá Pánem, jak to může být jeho syn?“

⁴⁵Přede všemi lidmi pak řekl svým učedníkům: ⁴⁶„Dejte si pozor na znalce Písma, kteří rádi chodí ve slavnostních pláštích, milují zdravení na tržištích, přední sedadla ve shromážděních a čestná místa na večeřích ⁴⁷a kteří vyjídají vdovské domy pod záminkou dlouhých modliteb. Takové čeká nejtěžší trest!“

21

Dva haléřky

¹Když se rozhlédl, uviděl, jak bohatí vhadzují své dary do chrámové pokladny. ²Uviděl také jednu chudou vdovu, jak tam hází dva haléřky, ³a řekl: „Vpravdě vám říkám, že tato chudá vdova dala ze všech nejvíce. ⁴Všichni totiž přispívali ze svého nadbytku, ale tato žena dala ze svého nedostatku všechno, co měla – celé své živobytí.“

Znamení času

⁵Někteří si povídali, jak je chrám krásný – ty kameny, ty obětní dary! Ježíš na to řekl: ⁶„Přijdou dny, kdy z toho, co vidíte, nezůstane kámen na kameni. Všechno bude

zbořeno.“

⁷„Mistře, kdy to bude?“ zeptali se ho. „Jaké bude znamení času, kdy se to má stát?“

⁸„Dávejte pozor, abyste se nenechali svést,“ odpověděl. „Mnozí přijdou pod mým jménem se slovy: ‚Já jsem Mesiáš!‘ a ‚Přišel čas!‘ Nechodte za nimi. ⁹Až uslyšíte o válkách a nepokojích, neděste se. Musí se to stát, ale to ještě není konec.“

¹⁰Tehdy jim řekl: „Národ povstane proti národu a království proti království. ¹¹Budou veliká zemětřesení, na různých místech bude hlad a mor a přijdou hrůzy a veliká znamení z nebe.

¹²Před tím vším ale vztáhnou ruce na vás a budou vás pronásledovat. Budou vás vydávat do shromáždění a vězení a kvůli mému jménu vás povedou před krále a vládce. ¹³To bude vaše příležitost ke svědectví. ¹⁴Veźměte si k srdci, že si nemáte předem rozmýšlet, jak se hájit. ¹⁵Já sám vám dám výřečnost a moudrost, proti níž neodolá a neobstojí žádný z vašich protivníků. ¹⁶Budou vás zrazovat i vlastní rodiče a bratři, příbuzní i přátelé a některé z vás vydají na smrt. ¹⁷Kvůli mému jménu vás budou všichni nenávidět, ¹⁸ale ani vlásek z vaší hlavy se neztratí. ¹⁹Vydržte, a získáte život!“

Zkáza Jeruzaléma

²⁰„Až uvidíte Jeruzalém obležený vojskem, vězte, že přišla jeho zkáza. ²¹Tehdy ať ti, kdo jsou v Judsku, utíkají do hor. Kdo jsou ve městě, ať z něj odejdou, a kdo jsou na venkově, ať nechodí do města. ²²Nastanou totiž dny pomsty, kdy se naplní vše, co je psáno. ²³Běda bude v těch dnech těhotným a kojícím, protože na zemi přijde veliké strádání a hněv proti tomuto lidu. ²⁴Budou padat ostřím meče a budou odvedeni do zajetí mezi všechny národy. Po Jeruzalému budou šlapat pohané, dokud se časy pohanů nenaplní.“

Příchod Syna člověka

²⁵„Na slunci, měsíci a hvězdách budou zvláštní úkazy. Na zemi bude úzkost mezi národy, bezradnými před zuřícím mořským příbojem. ²⁶Lidé budou zmírat strachy v předtuše toho, co má přijít na svět, neboť nebeské mocnosti se budou otřásat. ²⁷Tehdy spatří Syna člověka, jak přichází v oblaku s mocí a velikou slávou. ²⁸Až se to všechno začne stát, vzpřimte se a pozvedněte hlavy, protože se blíží vaše vykoupení!“

²⁹Tehdy jim řekl podoběnství: „Podívejte se na fíkovník a ostatní stromy. ³⁰Když vidíte, jak pučí, sami víte, že se blíží léto. ³¹Stejně tak, až uvidíte, jak se dějí tyto věci, vězte, že se blíží Boží království! ³²Amen, říkám vám, že to pokolení nepomine, dokud se to všechno nestane. ³³Nebe a země pominou, ale má slova nikdy nepomnou.

³⁴Dávejte si pozor, aby vaše srdce nebyla obtěžkána hodováním a opilstvím a staráním se o tento život. Ten den by vás pak náhle překvapil ³⁵jako past, neboť zastihne všechny, kdo žijí na zemi. ³⁶Proto vždy bděte a modlete se, abyste byli hodni uniknout všemu, co přijde, a mohli stanout před Synem člověka.“

³⁷Takto ve dne učival v chrámě, ale večer odcházel a nocoval na hoře zvané Olivetská. ³⁸Všechnen lid ho chodil už za úsvitu poslouchat do chrámu.

22

Poslední večere

¹Blížil se Svátek nekvašených chlebů, zvaný také Velikonoce. ²Vrchní kněží a znalci Písma hledali způsob, jak ho zabít, ale báli se lidu.

³Tehdy vstoupil satan do Jidáše zvaného Iškariotský, který patřil ke Dvanácti. ⁴Odešel a

domluvil se s vrchními kněžími a s veliteli chrámové stráže, jak jim ho zradí. ⁵Ti se zaradovali a dohodli se s ním, že mu dají peníze. ⁶Jidáš souhlasil a začal hledat příležitost, aby jim ho zradil někde mimo zástup.

⁷Tak přišel Den nekvašených chlebů, kdy měl být zabit beránek. ⁸Ježíš poslal Petra a Jana se slovy: „Jděte nám připravit beránka k velikonoční večeři.“

⁹„Kde ho máme připravit?“ zeptali se.

¹⁰Odpověděl: „Jen co vejdete do města, potká vás člověk nesoucí džbán vody. Až vejde do domu, jděte za ním. ¹¹Tam řekněte hospodáři: ‚Mistr se ptá: Kde je místnost, v níž bych se svými učedníky pojedl beránka?‘ ¹²On vám pak ukáže velikou horní místnost prostřenou k jídlu. Tam připravte večeři.“ ¹³Odešli tedy, našli všechno tak, jak jim řekl, a připravili beránka.

¹⁴Když pak nadešla ta chvíle, posadil se s apoštoly za stůl. ¹⁵Tehdy jim řekl: „Toužebně jsem si přál jít s vámi tohoto beránka předtím, než budu trpět. ¹⁶Říkám vám, že už ho neokusím, dokud nedojde naplnění v Božím království.“

¹⁷Uchopil kalich, vzdal díky a řekl: „Vezměte jej a rozdělte se spolu. ¹⁸Říkám vám, že už neokusím plod vinné révy, dokud nepřijde Boží království.“ ¹⁹Vzal chléb, vzdal díky, lámal a dal jim ho se slovy: „To je mé tělo, které se dává za vás. To čiňte na mou památku.“ ²⁰Právě tak vzal po večeři kalich se slovy: „Tento kalich je nová smlouva v mé krvi, která se prolévá za vás.“

²¹Pohledte ale – ruka mého zrádce je na stole vedle mé. ²²Syn člověka sice odchází, jak je určeno, ale běda tomu, kdo jej zrazuje.“ ²³Začali se tedy dohadovat, kdo z nich že se to chystá udělat.

Kdo je největší

²⁴Vznikl mezi nimi také spor, kdo z nich je asi největší. ²⁵On jim na to řekl: „Králové národů nad nimi panují a ti, kdo je ovládají, si nechají říkat dobrodinci. ²⁶Vy to tak ale nedělejte. Naopak, kdo je mezi vámi největší, ať je jako nejmenší a vedoucí ať je jako sloužící. ²⁷Vždyť kdo je větší – ten, kdo sedí, nebo ten, kdo slouží? Zdali ne ten, který sedí? Já jsem ale mezi vámi jako ten, který slouží.“

²⁸Vy jste ti, kdo se mnou zůstali v mých zkouškách, ²⁹a já vám odkazuji království, jako je můj Otec odkázal mně. ³⁰V mém království budete jíst a pít u mého stolu; budete sedět na trůnech a soudit dvanáct pokolení Izraele.

³¹Šimone, Šimone, hle, satan si vyžádal, aby vás tříbil jako pšenici. ³²Prosil jsem ale za tebe, aby tvá víra neselhala. Až se jednou obrátíš, posiluj své bratry.“

³³„Pane,“ zvolal Petr, „s tebou jsem připraven jít i do vězení, i na smrt!“

³⁴On mu však odpověděl: „Říkám ti, Petře, než ráno zakokrhá kohout, třikrát zapřeš, že mě znáš.“

Getsemane

³⁵Zeptal se jich: „Když jsem vás poslal bez měšce, mošny a obuvi, scházelo vám něco?“ „Ne, vůbec nic,“ odpověděli.

³⁶Řekl jim: „Teď ale, kdo má měšec, ať si ho vezme, a také mošnu. Kdo nemá meč, ať prodá plášť a koupí si jej. ³⁷Říkám vám, že se na mně musí naplnit ještě toto Písmo: ‚Byl započten mezi zločince.‘ Naplňuje se totiž, co je o mně psáno.“

³⁸Řekli mu: „Pane, podívej se, máme dva meče!“

„To stačí,“ odpověděl.

³⁹Vyšel ven a podle svého zvyku se odebral na Olivetskou horu. Učedníci ho následovali. ⁴⁰Když přišel na místo, řekl jim: „Modlete se, abyste nepodlehli pokušení.“

⁴¹Sám se vzdálil, co by kamenem dohodil, padl na kolena a modlil se: ⁴²„Otče, pokud chceš, odejmi ode mě tento kalich. Ať se však nestane má vůle, ale tvá!“ ⁴³Tehdy se mu

ukázal anděl z nebe a posiloval ho. ⁴⁴Ve smrtelném zápasu se tedy modlil ještě vroucněji a jeho pot stékal na zem jako krůpěje krve.

⁴⁵Když vstal od modlitby a přišel k učedníkům, zjistil, že pod tíhou zármutku usnuli. ⁴⁶„Jak to, že spíte?“ řekl jim. „Vstaňte a modlete se, abyste nepodlehli pokušení.“

⁴⁷Ještě to ani nedořekl a byl tu houf lidí v čele s Jidášem, jedním z Dvanácti. Přistoupil k Ježíšovi, aby ho políbil, ⁴⁸ale ten mu řekl: „Jidáši, zrazuješ Syna člověka polibkem?“

⁴⁹Jeho druhové pochopili, k čemu se schyluje. „Pane,“ vykřikli, „máme se bít mečem?“ ⁵⁰Jeden z nich zasáhl veleknězova sluhu a usekl mu pravé ucho.

⁵¹„Nechte už toho!“ odpověděl Ježíš. Dotkl se jeho ucha a uzdravil ho.

⁵²Tehdy Ježíš řekl vrchním kněžím, velitelům stráže a starším, kteří na něj přišli: „Jsem snad zločinec, že jste se na mě vypravili s meči a holemi?“ ⁵³Denně jsem s vámi býval v chrámu, a ani jste se mě nedotkli. Ale toto je vaše chvíle – vláda temnoty.“

Neznám ho!

⁵⁴Tak ho zatkl a odvedli do domu nejvyššího kněze. Petr ho ale zpovzdálí následoval. ⁵⁵Když uprostřed dvora zapálili oheň a sesedli se okolo, posadil se mezi ně i Petr. ⁵⁶Jak seděl tváří k ohni, jedna služka si ho všimla, upřeně se na něj podívala a řekla: „Tenhle byl také s ním.“

⁵⁷On to ale zapřel: „Já ho neznám, ženo!“

⁵⁸Po chvíli si ho všiml jiný a řekl: „Ty jsi také jeden z nich.“

„Nejsem, člověče!“ opakoval Petr.

⁵⁹Když uplynula asi hodina, začal někdo jiný tvrdit: „Tenhle s ním určitě byl také – vždyť je to Galilejec!“

⁶⁰Petr ale řekl: „Nevím, o čem mluvíš, člověče!“

A vtom, ještě než to dořekl, zakokrhál kohout. ⁶¹Pán se obrátil a podíval se na Petra. Ten si vzpomněl, jak mu Pán říkal: „Dříve než se ozve kohout, třikrát mě zapřeš.“ ⁶²Vyšel ven a hořce se rozplakal.

Před Veleradou

⁶³Ti, kdo Ježíše hlídali, se mu posmívali a tloukli ho. ⁶⁴Zavázali mu oči a ptali se:

„Prorokuj, kdo tě udeřil?“ ⁶⁵Přitom ho zasypávali sprostými nadávkami.

⁶⁶Jakmile se rozednilo, sešli se starší lidu, vrchní kněží i znalci Písma a odvedli ho do své Velerady. ⁶⁷Vyzvali ho: „Jestli jsi Mesiáš, řekni nám to!“

„Kdybych vám to řekl, stejně neuvěříte,“ odpověděl Ježíš. ⁶⁸„A kdybych se vás zeptal, stejně mi neodpovíte.“ ⁶⁹Od této chvíle bude Syn člověka sedět po pravici Boží moci.“

⁷⁰„Takže jsi Boží Syn?“ řekli všichni.

„Sami říkáte, že jsem,“ odpověděl Ježíš.

⁷¹Na to zvolali: „K čemu ještě potřebujeme svědectví? Vždyť jsme to sami slyšeli z jeho úst!“

23

Před Pilátem

¹Celé jejich shromáždění vstalo a odvedli ho k Pilátovi. ²Začali ho obviňovat: „Zjistili jsme, že tento muž rozvrací náš národ. Je proti odvádění daní císaři a nazývá se králem, Mesiášem.“

³Pilát se ho zeptal: „Tak ty jsi židovský král?“

„Sám to říkáš,“ odpověděl Ježíš.

⁴Nato Pilát řekl vrchním kněžím a zástupům: „Podle mě je ten člověk nevinný.“

⁵Oni však naléhali: „Bouř lid! Učí po celém Judsku! Začal v Galileji a došel až sem!“

⁶Jakmile to Pilát uslyšel, zeptal se: „Takže ten člověk je Galilejec?“ ⁷A když se dozvěděl, že je z Herodova panství, poslal ho k Herodovi, který v těch dnech také pobýval v Jeruzalémě.

Před Herodem

⁸Když Herodes uviděl Ježíše, měl velikou radost. Už dávno se s ním toužil setkat, neboť o něm hodně slyšel, a těšil se, že ho uvidí udělat nějaký zázrak. ⁹Kladl mu spoustu otázek, ale Ježíš mu vůbec neodpovídal.

¹⁰Stáli tam však vrchní kněží a znalci Písma a usilovně ho obviňovali. ¹¹A tak jím Herodes se svými vojáky pohrdl. Když se mu dost naposmíval, oblékl ho do skvostného roucha a poslal ho zpátky k Pilátovi. ¹²Toho dne se Herodes s Pilátem spřátelili; předtím totiž k sobě chovali nenávisť.

Ukřižuj ho!

¹³Pilát svolal vrchní kněze, přední muže i lid ¹⁴a řekl jim: „Přivedli jste mi tohoto člověka jako rozvraceče lidu. Hle, vyslechl jsem ho před vámi a neshledal jsem jej vinným v žádném bodě vaší obžaloby. ¹⁵Dokonce ani Herodes ne, neboť jsem vás poslal k němu. Nespáchal nic, za co by zasloužil smrt. ¹⁶[17]Dám ho zbičovat a propustím ho.“

¹⁸Všechn dav ale začal křičet: „Pryč s ním! Propusť nám Barabáše!“ ¹⁹(Ten byl uvězněn za nějakou vzpouru ve městě a za vraždu.)

²⁰Pilát k nim znovu promluvil, protože chtěl Ježíše propustit.

²¹Oni ale křičeli: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“

²²Promluvil k nim tedy potřetí: „Ale co udělal zlého? Nejistil jsem u něj nic, za co by zasloužil smrt. Dám ho zbičovat a propustím ho!“

²³Oni však naléhali a s velikým křikem se dožadovali, aby byl ukřižován. Jejich hlasy stále sílily, ²⁴až se Pilát rozhodl jejich žádosti vyhovět. ²⁵Toho, který byl uvězněn za vzpouru a vraždu, propustil, jak žádali, ale Ježíše na jejich přání vydal na smrt.

Cesta k popravišti

²⁶Když ho odváděli, chytili jistého Šimona Kyrénského, který se vracel z pole, a naložili mu kříž, aby ho nesl za Ježíšem.

²⁷Šlo za ním veliké množství lidu i mnoho žen, které nad ním plakaly a naříkaly. ²⁸Ježíš se k nim obrátil: „Dcery jeruzalémské, neplačte nade mnou, ale nad sebou a nad svými dětmi. ²⁹Hle, přicházejí dny, kdy lidé řeknou: ‚Blaze neplodným, jejichž lůna nerodila a jejichž prsy nekojily!‘

³⁰Tehdy řeknou horám: ‚Padněte na nás,‘
a kopcům: ‚Skrýjte nás!‘

³¹Když se toto děje se zeleným stromem, co se stane se suchým?“

Golgota

³²K popravě s ním vedli ještě další dva muže, zločince. ³³Když přišli na místo zvané Lebka, ukřižovali ho tam, i ty zločince – jednoho po pravici a druhého po levici. ³⁴Ježíš tehdy řekl: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co dělají!“ Vojáci zatím losovali o jeho šaty.

³⁵Lid stál a díval se. Kromě jiných se mu vysmívali také vůdcové: „Jiné zachránil, tak ať zachrání sám sebe, když je to Mesiáš, ten Boží Vyvolený!“

³⁶Vojáci se mu posmívali také. Přistupovali, nabízeli mu ocet ³⁷a říkali: „Zachraň se, jestli jsi židovský král!“ ³⁸Visel nad ním totiž nápis:

TOTO JE JEŽÍŠ, ŽIDOVSKÝ KRÁL.

³⁹Jeden ze zločinců, kteří tam viseli, se mu vysmíval: „Když jsi Mesiáš, zachraň sebe i nás!“

⁴⁰Ten druhý ho však okřikl: „To se ani Boha nebojíš? Máš stejný trest jako on, ⁴¹ale my dostáváme spravedlivou odplatu za své skutky, kdežto tenhle nic zlého neudělal!“

⁴²Potom řekl Ježíšovi: „Vzpomeň si na mě, až přijdeš do svého království.“

⁴³Ježíš mu odpověděl: „Amen, říkám ti, dnes budeš se mnou v ráji.“

⁴⁴Okolo poledne se po celé zemi setmělo až do tří hodin odpoledne. ⁴⁵Slunce se zatmělo a chrámová opona se roztrhla vpůli. ⁴⁶Ježíš hlasitě zvolal: „Otče, do tvých rukou svěřuji svého ducha!“ Po těch slovech vydechl naposled.

⁴⁷Když setník uviděl, co se stalo, vzdal slávu Bohu a řekl: „Ten člověk byl jistě spravedlivý!“ ⁴⁸Všichni v zástupu, který se sešel k té podívané, se při pohledu na to, co se stalo, bili do prsou a odcházeli pryč. ⁴⁹Všichni jeho přátelé, i ženy, které ho doprovázely z Galileje, stáli opodál a všechno to viděli.

Hrob ve skále

⁵⁰Jeden člen Rady, dobrý a spravedlivý muž jménem Josef, ⁵¹nesouhlasil s Radou a jejím činem. Byl z judského města Arimatie a také očekával Boží království. ⁵²Šel za Pilátem a vyžádal si Ježíšovo tělo. ⁵³Sňal je, zavinul do plátna a pochoval ho do vytesané hrobky, do níž ještě nebyl nikdo pochován. ⁵⁴Byl den příprav a blížil se začátek soboty.

⁵⁵Přidaly se k němu i ženy, které s Ježíšem přišly z Galileje. Viděly hrob i to, jak bylo tělo pochováno. ⁵⁶Vrátily se domů, připravily vonné oleje a masti, pak ale podle přikázání zachovaly sobotní odpočinek.

24

Není tu, vstal!

¹Brzy ráno prvního dne v týdnu vzaly připravené vonné masti a vydaly se s dalšími ženami ke hrobu. ²Našly však kámen odvalený od hrobu, ³a když vešly dovnitř, nenašly tělo Pána Ježíše. ⁴Nevěděly, co si o tom myslet, když vtom před nimi stanuli dva muži v zářícím rouchu. ⁵Vylekané ženy sklonily tváře k zemi, ale oni jim řekli: „Proč hledáte živého mezi mrtvými? ⁶Není tu, vstal! Vzpomeňte si, jak vám ještě v Galileji říkal: ⁷Syn člověka musí být vydán do rukou hříšných lidí a být ukřižován, ale třetího dne vstane z mrtvých.“

⁸Tehdy si vzpomněly na jeho slova, ⁹a když se vrátily od hrobu, vyprávěly to všechno jedenácti učedníkům i všem ostatním. ¹⁰Byly to Marie Magdaléna, Johana, Marie Jakubova a ostatní, které byly s nimi. Řekly to apoštolům, ¹¹ale oni ta slova považovali za tlachání a nevěřili jim. ¹²Petr však vstal a rozběhl se ke hrobu. Když se naklonil dovnitř, spatřil tam jen plátna. Vrátil se tedy domů v údivu nad tím, co se stalo.

Na cestě do Emauz

¹³Téhož dne se dva z nich vydali do vesnice jménem Emauzy, vzdálené od Jeruzaléma šedesát honů, ¹⁴a povídali si o všem, co se stalo. ¹⁵Zatímco si povídali a probírali to, sám Ježíš se přiblížil a připojil se k nim. ¹⁶Něco však bránilo jejich očím, aby ho poznali.

¹⁷Ježíš se jich zeptal: „O čem si to cestou povídáte, že jste tak smutní?“

¹⁸Jeden z nich, jménem Kleofáš, mu odpověděl: „Ty jsi snad jediný návštěvník Jeruzaléma, který neví o tom, co se tam v těchto dnech stalo!“

¹⁹„O čem?“ zeptal se jich.

„O Ježíši Nazaretském,“ odvětili. „Byl to prorok mocný ve skutcích i slovech před Bohem i přede vším lidem. ²⁰Vrchní kněží a naši vůdcové ho vydali, aby byl odsouzen k smrti, a nechali ho ukřižovat. ²¹My jsme ale doufali, že to je on, kdo má vykoupit Izrael. Navíc je to už třetí den, co se to všechno stalo. ²²Také nás překvapily některé z našich žen. Ráno byly u hrobu ²³a nenašly jeho tělo. Pak přišly a říkaly, že dokonce měly vidění. Andělé jim prý řekli, že žije. ²⁴Někteří z našich šli ke hrobu a našli všechno tak, jak to ženy vyprávěly, ale jeho neviděli.“

²⁵Tehdy jim řekl: „Jak jste nechápaví! Jak je vám zatěžko věřit všemu, co pověděli proroci! ²⁶Copak to všechno nemusel Mesiáš vytrpět, než vejde do své slávy?“ ²⁷Počínaje Mojžíšem a všemi proroky jim pak vykládal, co o něm bylo napsáno ve všech Písmech.

²⁸Když došli k vesnici, do níž mířili, naznačil, že půjde dál. ²⁹Oni ho však přemlouvali: „Zůstaň s námi, už se připozdívá; chýlí se už k večeru.“ Šel tedy dovnitř, že s nimi zůstane. ³⁰Když byli za stolem, vzal chléb, požehnal, lámal a podával jim. ³¹Vtom se jim otevřely oči a poznali ho, ale on jim náhle zmizel.

³²Tehdy jeden druhému řekli: „Copak nám nehořelo srdce, když s námi na cestě mluvil a otvíral nám Písma?“ ³³ Ihned vstali a vrátili se do Jeruzaléma.

Tam našli oněch jedenáct shromážděných s ostatními, ³⁴jak říkají: „Pán opravdu vstal z mrtvých. Ukázal se Šimonovi!“ ³⁵Vyprávěli jim tedy, co se jim stalo na cestě a jak se jim dal poznat při lámání chleba.

Dotkněte se mě

³⁶Zatímco o tom mluvili, stanul uprostřed nich Ježíš. „Pokoj vám,“ řekl. ³⁷Oni si ale v hrozném úleku mysleli, že vidí ducha.

³⁸Řekl jim tedy: „Proč jste tak vylekaní? Proč jste na pochybách? ³⁹Podívejte se na mé ruce a nohy – jsem to já! Dotkněte se mě a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti; jak vidíte, já je mám!“

⁴⁰Po těch slovech jim ukázal ruce i nohy. ⁴¹Když stále nemohli samou radostí uvěřit a jen se divili, zeptal se jich: „Máte tu něco k jídlu?“ ⁴²Podali mu tedy kus pečené ryby, ⁴³on si ji vzal a pojedl před nimi.

Jste svědkové

⁴⁴Potom jim řekl: „Právě o tomto jsem mluvil, dokud jsem ještě byl s vámi: Musí se naplnit všechno, co je o mně psáno v Mojžíšově zákoně, v Prorocích a Žalmech.“

⁴⁵Tehdy jim otevřel mysl, aby porozuměli Písmům. ⁴⁶Řekl jim: „Tak je psáno – Mesiáš musel trpět a třetího dne vstát z mrtvých. ⁴⁷Počínaje od Jeruzaléma pak v jeho jménu musí být kázáno pokání a odpuštění hříchů všem národům. ⁴⁸Vy jste toho svědkové. ⁴⁹Hle, já na vás sešlu zaslíbení svého Otce. Zůstaňte ale ve městě, dokud nebudete oblečeni mocí shůry.“

⁵⁰Potom je odvedl až k Betanii. Zvedl ruce, aby jim požehnal, ⁵¹a zatímco jim žehnal, začal se jim vzdalovat, jak byl unášen vzhůru do nebe. ⁵²Klaněli se mu a potom se s velikou radostí vrátili do Jeruzaléma. ⁵³Všechen čas trávili v chrámu, kde oslavovali Boha.